

7

(236)

2012-09-17

EGZEMPLARZ
BEZPŁATNY

GŁOS

ZIEMI BYCHAWSKIEJ

PLAC ZABAW NIVEA W BYCHAWCE

20 września oficjalne otwarcie

Czy na oświacie
da się zaoszczędzić?

Burmistrz o realizacji budżetu i szkołach

W numerze

Plac zabaw NIVEA - bajeczne miejsce w Bychawce!	2
Nowa aranżacja zieleni przy Piłsudskiego	3
Burmistrz o realizacji budżetu, szkołach i inwestycjach	4
O projektach unijnych	5
Udane dożynki gminne w Bychawie	6
To była smaczna impreza!	10
Dożynki parafialne w Bychawce	11
Bychawski słownik poprawnej polszczyzny	11
O naszej wizycie w mieście Korzec na Ukrainie	12
Wręczenie nagrody	13
Próżny żal po szkodzi, ale marzenia nie kosztują	14
Międzynarodowy Festiwal Śladami Singera w Bychawie 21-22 lipca	16
Ach co to był za dzień!	20
Nie przegap takiej uczy!	20
Szlak „Doliną Koszarzewki” dwa razy dłuższy!	21
Małe jest piękne!	22
Podziękowanie	22
Bychawscy streetballowcy na Dniach Kraśnika	23
Pomysł na drogowskaz	23
„Henrycki” w Bułgarii	24
Sukces Maluszków na festiwalu tańca w Nałęczowie	24
Z życia projektu systemowego „Pomagamy Sobie”	25
Zmiany w pomocy społecznej	25
USC informuje	26
OGŁOSZENIA drobne	26
Zmiany w przepisach: będzie „podatek śmieciowy” zamiast umów na odbiór śmieci	27

Jeszcze rok temu plac zabaw dla przedszkolaków i uczniów z Bychawki był tylko marzeniem.

Ale, na szczęście, marzenia się spełniają!

Plac zabaw NIVEA - bajeczne miejsce w Bychawce!

Dzieci z Bychawki i okolicznych miejscowości spotykają się już, bawią i spędzają wolny czas na nowym placu zabaw, który wysiłkiem wielu osób został „wywalczony” w konkursie **100 placów zabaw na 100 lat NIVEA**. Pisaliśmy o tym niejednokrotnie w ubiegłym roku na łamach „Głosu Ziemi Bychawskiej”. W dniach od 16 do 22 sierpnia br. przy Szkole Podstawowej w Bychawce w miejscu dawnego został wybudowany nowy plac zabaw.

Montaż poszczególnych elementów wykonała firma „Inter Flora”, budowę zaś sfinansowała firma NIVEA.

W sobotę 25 sierpnia zostało zainstalowane dodatkowe oświetlenie tego miejsca oraz założony monitoring, zaś trzy dni później zasiano trawę wokół placu zabaw i posadzono ozdobne krzewy ogrodowe. Całość, jak widać na zdjęciu poniżej, prezentuje się imponująco!

Choć oficjalne otwarcie placu zabaw zaplanowano na 20 września, śmiało można powiedzieć, że jest on już otwarty. Żyje swoim życiem i przeznaczeniem.

Dzieci z opiekunami i absolwenci szkoły tłumnie każdego dnia odwiedzają to szczególne miejsce, ciesząc się każdą chwilą spędzoną na kolorowych huśtawkach i innych elementach placu. Wielka to dla nas przyjemność, że plac zabaw wzbudza tak ogromne zainteresowanie w lokalnym środowisku i daje radość bychawczyńskim maluszkom. Cieszy nas fakt, że pojawiają się też dzieciaki z Bychawy i okolicznych wiosek.

To bajeczne miejsce zachęca do odwiedzin i miłego kulturalnego wypoczynku. Mamy nadzieję, że będzie służyło kilku pokoleniom, a młodzież będzie szanowała to miejsce dla dobra wszystkich dzieci. Niech plac zabaw daje radość wszystkim jego użytkownikom.

Serdecznie zapraszamy na uroczyste otwarcie „Placu Zabaw NIVEA” przy Szkole Podstawowej im. Kajetana Koźmiana w Bychawce **20 września o godz. 11.00**.

Okładka: Dzieci ze Szkoły Podstawowej w Bychawce na nowym placu zabaw, fot. Marek Matysek

W trosce o dobry wizerunek naszego miasta na początku września rozpoczęły się prace nad poprawą wyglądu głównej ulicy w Bychawie. Koncepcja nowej aranżacji zieleni przewiduje pielęgnację i wycinkę starych, chorych drzew oraz wprowadzenie nowych nasadzeń. Zakończenie prac przewiduje się najpóźniej na koniec listopada

Nowa aranżacja zieleni przy Piłsudskiego

Agnieszka Grabarska

Urząd Miejski zlecił wykonanie projektu aranżacji zieleni miejskiej firmie „Greenea” Pracownia Architektury Krajobrazu Michał Krawczyk z Lublina. Wykonawcą tego zadania jest firma Biuro Projektowe Centrum Ogrodnictwa Tomasz Poździk „Tom-Poz” z Zamościa, który został wyłoniony w drodze przetargu nieograniczonego.

Projekt zakłada nową aranżację zieleni połączoną z korektą nasadzeń i pielęgnacją zieleni istniejącej w obrębie niżej wymienionych obszarów:

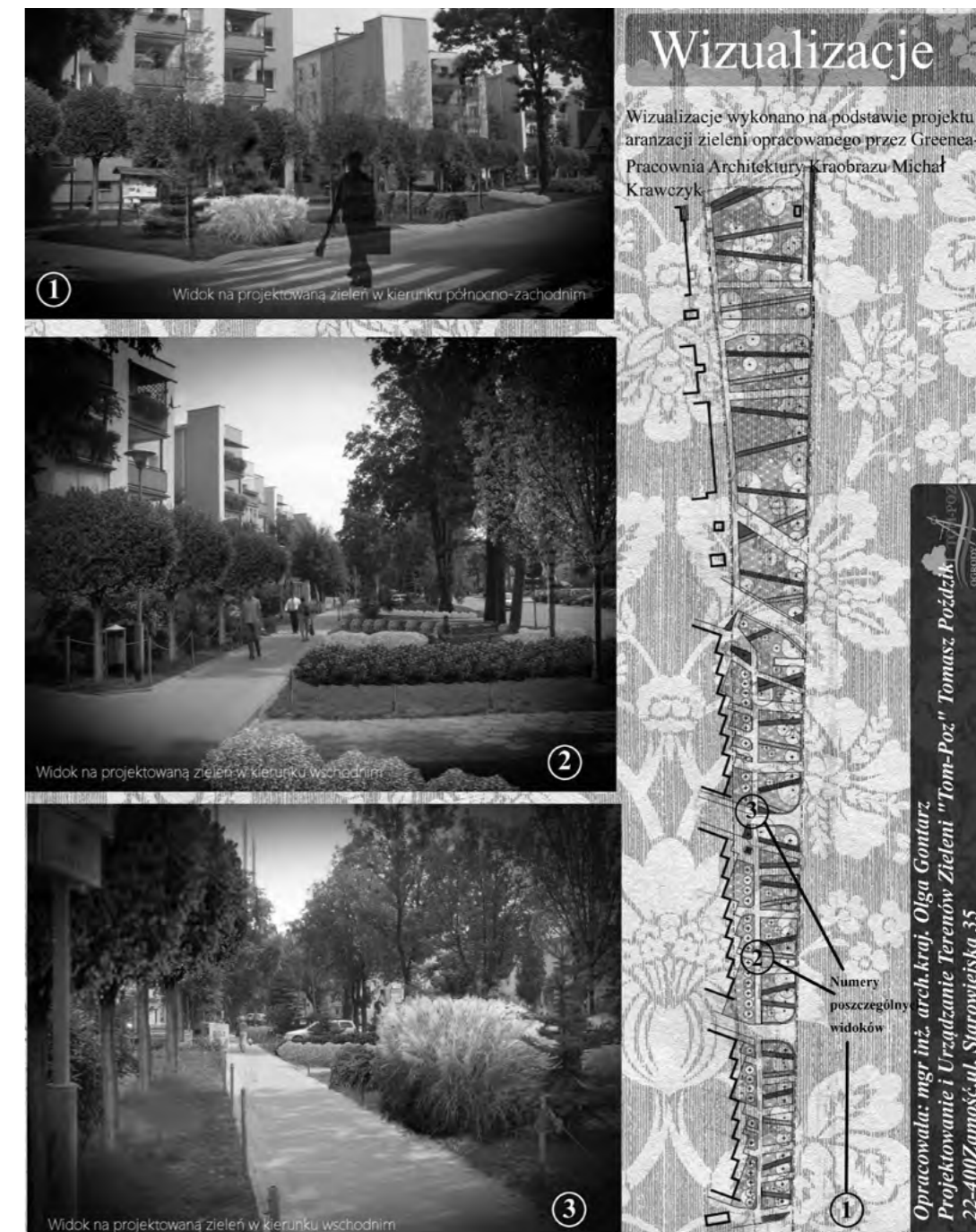
1) pas zieleni położony po północnej stronie ul. Piłsudskiego od posesji Banku Spółdzielczego do posesji NZOZ „SANUS”,

2) pas zieleni na rogu ul. Piłsudskiego i ul. Lubelskiej.

Są to obszary ważne przede wszystkim ze względu na ich nierzalniczną położenie w centrum usługowym Bychawy – przy głównej ulicy (ul. Piłsudskiego) oraz w bezpośrednim sąsiedztwie siedziby samorządu miejskiego, szpitala, liceum ogólnokształcącego i wielu punktów usług. Z tego względu obszary te powinny stanowić swego rodzaju wizytówkę miasta i być „przyjazne” dla potencjalnych użytkowników tzn. stwarzać możliwość wypoczynku w bliskim kontakcie z przyrodą.

Założenia projektowe będą realizowane poprzez wykonanie nasadzeń drzew i krzewów oraz założenie ozdobnych kwietników. W miejscach trudno dostępnych oraz takich gdzie utrzymanie trawników nie jest możliwe (m.in. pod koronami drzew) nasadzone zostaną rośliny okrywowe tworzące zwarte zimozielone kobierce. Konieczne jest przeprowadzenie selektywnej wycinki drzew chorych, będących potencjalnym źródłem patogenów grzybowych, drzew oszpeconych w wyniku wadliwie wykonanych cięć, nie rokujących szans na prawidłowy rozwój. Niektóre drzewa wymagają przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych, również ze względu na bezpieczeństwo użytkowników. Zabiegi te będą polegać głównie na wykonaniu cięć sanitarnych mających na celu usunięcie posuszu gałęziowego oraz cięć korygujących u drzew, których statyka uległa zachwianiu na skutek osłabienia wytrzymałości mechanicznej pni bądź utraty części korony.

Nowa aranżacja zieleni miejskiej ma na celu podniesienie ogólnej jakości przestrzeni publicznych w centrum miasta, a co za tym idzie podkreślenie rangi miejsca. Realizacja przyczyni się do podniesienia walorów przyrodniczych i krajobrazowych miasta. Sprawi, że przestrzeń dotąd użytkowana sporadycznie, będą chętniej wykorzystywane przez okolicznych mieszkańców do codziennego, mniej lub bardziej spontanicznego

wypoczynku. Oprócz tego, realizacja zadania przyniesie wymierne korzyści z punktu widzenia ekologii. Wprowadzenie dodatkowych nasadzeń, w szczególności drzew i dużych krzewów, wpłynie na polepszenie się jakości powietrza w centrum miasta. Z kolei większa różnorodność gatunkowa wpłynie korzystnie na strukturę miejskiego ekosystemu. Rośliny przewidziane w projekcie pełni będą nie tylko funkcję ozdobną, ale także funkcję pokarmową. Projekt przewiduje wprowadzenie gatunków roślin o kwiatkach nektarodajnych i owocach stanowiących pokarm drobnych zwierząt w okresie jesienno-zimowym. Spośród projektowanych gatunków pożytecznych dla ptaków i gryzoni (np. wiewiórek) wymienić można: czeremchę zwyczajną, jarząb pospolity, głóg, różę pomarszczoną, kalinę koralową,

pigwowiec japoński, irgę oraz leszczynę pospolitą. Spośród gatunków nektarodajnych, pożytecznych dla pszczoł i trzmieli wymienić można m.in. berberys oraz wymienione wcześniej czeremchę zwyczajną, głóg i irgę.

Gmina Bychawa złożyła wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie o udzielenie dotacji dla przedmiotowego zadania, toteż zadanie to zostanie częściowo sfinansowane ze środków Funduszu. Zakończenie prac planowane jest najpóźniej na koniec listopada bieżącego roku.

Mamy nadzieję, że mieszkańcom spodoba się koncepcja wyglądu głównej ulicy naszego miasta, a za wszelkie uciążliwości związane z pracami z góry przepraszamy.

Burmistrz o realizacji budżetu, szkołach i inwestycjach

Monika Głazik: Czy na tę chwilę jest Pan zadowolony z realizacji budżetu?

Janusz Urban: Ogólnie rzecz biorąc sytuacja w tym zakresie jest całkiem dobra. Osiągamy zakładane w planie dochody, może z niewielkim wyjątkiem, a mianowicie w kwestii przeznaczonych do sprzedaży nieruchomości – potencjalni inwestorzy, zważywszy ma ogólne warunki ekonomiczne kraju, nie są mocno zdecydowani.

Niemal wszystkie inwestycje są realizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem, tylko w przypadku modernizacji Centrum Kultury Wiejskiej w Gałęzowie nastąpiło opóźnienie w związku z bankrutem wykonawcy. Udało nam się jednak wyłonić następnego i przedsięwzięcie to zakończymy do połowy przyszłego roku. Dzięki oszczędnościom udało się nawet wprowadzić nowe potrzebne inwestycje np. przy ul. Kopernika w Bychawie.

W jaki sposób nasza gmina zmierzyła się w tym roku z koniecznością obniżania wydatków bieżących (czyli związaną z funkcjonowaniem szkół, opieką społeczną, administracją, remontami dróg itd.)? Czy Pana zdaniem uda się

wypracować wymagane ustawą o finansach publicznych wskaźniki, dzięki którym w przyszłych latach gmina będzie mogła w ogóle inwestować?

Konieczność obniżania wydatków bieżących gminy wynika z rozwiązań prawnych narzuconych nam przez władze centralne. Nikt nie może być z tego faktu zadowolony, bo przecież takie rozwiązanie uderza w sposób funkcjonowania naszego samorządu obniżając stopień zaspokajania najważniejszych potrzeb społecznych. Mimo trudności wydaje mi się, że istotne i podstawowe zadania związane z oświatą, opieką społeczną, obsługą mieszkańców udaje nam się finansować na wystarczającym poziomie. Jeżeli zaś chodzi o wspomniane w pytaniu wskaźniki, to muszę jedno stwierdzić, że zadaniem każdego wójta czy burmistrza jest takie kształtowanie budżetu gminy, aby osiągnąć warunki do dalszego inwestowania. Nie jest to proste, chociażby wobec faktu niewielkich dochodów naszego samorządu przy znacznie rozbudowanych wydatkach. Będą duże problemy, ale postaramy się z tym problemem poradzić.

Jedną z przyszłorocznych „ofiar” tych wskaźników mają być podobno fundusze sołeckie. Co w zamian zaproponuje Pan mieszkańcom lokalnych społeczności?

Rezygnacja z wyodrębnienia w przyszłym roku funduszy sołeckich nie przyszła nam łatwo, a wymuszona była właśnie koniecznością lepszego zbilansowania budżetu. Nie znaczy to jednak, że postulaty mieszkańców sołectw nie będą realizowane. W dalszym ciągu remontować będziemy wybrane obiekty użyteczności publicznej oraz drogi, opracowywać projekty modernizacji niektórych z nich, finansować niezbędne drobne zadania wynikające z potrzeb poszczególnych społeczności. Ogólnie rzecz biorąc, chcielibyśmy się skoncentrować w przyszłym budżecie na najważniejszych zadaniach wynikających z potrzeb lokalnych społeczności.

Za nami początek roku szkolnego. Jak wygląda sytuacja w oświacie? Czy udało się zrealizować planowane oszczędności? W kwietniowym artykule w „GZB” wspominał Pan o kwocie pół miliona złotych.

Nowy rok szkolny jest kolejnym, w którym znacznie spadła liczba dzieci uczęszczających do naszych placówek. Wpływa to oczywiście na ich organizację i możliwość finansowania (mniejsza subwencja z budżetu państwa). Wobec ciągłego nakładania nowych zadań w oświacie bardzo trudno jest wypracować jakieś oszczędności. Z jednej strony chcemy zapewnić w miarę możliwości jak najlepsze warunki kształcenia naszym uczniom, z drugiej w obliczu „kurczącego się” systemu coraz trudniej zapewnić pracę wszystkim nauczycielom. Z niemałym trudem przy współpracy dyrektorów szkół i przedszkola udało nam się chyba wypracować całkiem dobry kompromis w tej kwestii. Efekty naszych działań przyniosą zapewne jakieś oszczędności, ale odnosi się to do nowego roku budżetowego, który z punktu widzenia finansów publicznych oraz zamierzeń inwestycyjnych będzie bardzo poważnym wyzwaniem.

To pierwszy rok szkolny bez Szkoły Podstawowej w Zaraszowie prowadzonej przez samorząd. Od września szkoła w Zaraszowie działa jako niepubliczna placówka. Czy uważa Pan, że stowarzyszeniu wystarczy pieniędzy na jej funkcjonowanie? Czy gmina, poza subwencją, będzie w jakiś sposób ją wspomagać?

Od samego początku deklarowałem wsparcie naszego samorządu dla tej placówki – oczywiście w miarę posiadanych możliwości i w granicach prawa. Szkoła prowadzona przez stowarzyszenie z natury wyznacza znaczną aktywność społeczną, ludzie ją prowadzący skutecznie szukają nowych źródeł finansowania jej działalności. Myślę, że tak będzie i w przypadku Zaraszowa. My pozostajemy partnerami, wszędzie tam gdzie będę mógł wesprzeć funkcjonowanie tej szkoły z pewnością to uczynię.

W obecnym budżecie wydatki na bieżące utrzymanie szkół i przedszkoli czyli na wynagrodzenia nauczycieli, utrzymanie budynków, dowożenie, stołówki, itd. to ponad 11 milionów. Wydatki majątkowe w zakresie oświaty to niewiele ponad 70 tys. zł. Co można wyremontować za te, przynajmniej, mikroskopijne pieniądze? Czy ma Pan jakieś pomysły na poprawę stanu budynków szkolnych i na środki na ten cel w przyszłorocznym budżecie? Może jakieś projekty?

Skandaliczne jest to, że subwencja którą otrzymujemy z budżetu państwa w ogóle nie obejmuje wydatków na remonty i ewentualne inwestycje. Porównując stan techniczny naszych obiektów z wieloma gminami można mówić o wieloletnich zaniedbaniach w tej dziedzinie. Szkoły i przedszkole są zimne, brzydkie i zawilgocone, drogie w eksploatacji. Najwyższy czas to zmienić i dlatego chcę przekonać Radę Miejską do sfinansowania projektu termomodernizacji wszystkich szkół i przedszkola. Będzie to kosztowne zadanie, ale dłużej tego problemu nie da się zamiatać pod dywan.

Miesiące letnie to był najlepszy czas na realizację drogowych inwestycji. Jak wygląda obecnie sytuacja na gminnych drogach?

Zakończyliśmy część inwestycji w tym zakresie, m.in. w Bychawce, Zdrapach, Gałęzowie Kolonii Pierwszej, Woli Dużej oraz Leśniczówce. Przed nami kolejne na ulicach Spokojnej i Kopernika oraz w Łęczycy. Całkiem dobrze zrealizowaliśmy remonty na drogach asfaltowych, dzięki mocnej współpracy ze służbami powiatu. Prawie wszędzie dotarło na drogi kruszywo – ewentualne braki postaramy się uzupełnić jeszcze w tym roku.

Na jakim etapie obecnie znajduje się modernizacja budynków Centrum Kultury Wiejskiej w Gałęzowie i Bychawce Drugiej?

Centrum Kultury Wiejskiej w Bychawce zostało już zmodernizowane i wkrótce zostanie przekazane do użytku mieszkańcom. Natomiast w Gałęzowie, jak już wcześniej wspominałem z winy wykonawcy, prace muszą potrwać jeszcze do połowy przyszłego roku.

Inwestycją w przyszłość naszej gminy jest gazyfikacja. Kiedy w Bychawie pojawi się gaz?

Tak, to rzeczywiście inwestycja ważna i warunkująca dalszy rozwój miasta i gminy. Niedawno rozstrzygnięty został przetarg na projektowanie sieci gazowej i właśnie teraz rozpoczynają się prace w tym zakresie, w tym konsultacje z mieszkańcami. Według harmonogramu mają one zakończyć się w 2014 roku i jest to też czas uruchomienia inwestycji. Nawet jeśli założymy pewne opóźnienia przy pozyskaniu funduszy na realizację (ponad 20 mln zł!), to mam nadzieję, że gaz dotrze do Bychawy w 2015 roku, a najpóźniej w 2016 roku.

Swego czasu sporo było słyhać o scaleniech gruntów. Czy będą u nas komasacje?

Projekt scalenie gruntów w naszej gminie jest kontynuowany, choć w wyniku

konsultacji z mieszkańcami trzeba było wyłączyć z zakresu prac pewien obszar w miejscowości Zdrapy. Mam nadzieję, że w pozostałych miejscowościach nie będzie już takich problemów. Sukces działań scaleniowych to duże korzyści dla mieszkańców, a i znaczne środki finansowe dla gminy na rozbudowę infrastruktury drogowej.

Na 3. stronie gazety piszemy o upiększaniu miasta czyli aranżacji zieleni w nowy sposób. Jakie będą koszty tej inwestycji i kiedy tak naprawdę zobaczymy efekty działań?

Nasze miasto jest postrzegane jako ładna, zielona miejscowość. Myślę jednak, że obecny stan roślinności nie tylko już się trochę opatrzył, ale przede wszystkim nie spełnia on współczesnych standardów urzędzenia zieleni, jakie możemy zaobserwować w wielu podobnych nam miasteczkach. Bychawa powinna pójść za dobrymi wzorcami i to właśnie będziemy czynić. W tym roku realizujemy pierwszy etap inwestycji na pasażu koło ul. Piłsudskiego i Lubelskiej. W przyszłym, modernizacji poddamy teren parku centralnego, dalej tereny przy ul. Rynek i koło rzeki Gałęzówki. Całość przedsięwzięcia chcę zakończyć w 2014 roku. Biorąc pod uwagę sytuację finansową opieramy w części na dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska. Myślę, łączny koszt wykonania prac to kwota kilkuset tysięcy zł, w tym roku nieco ponad 50 tys. Mam nadzieję, że efekty pozytywnie ocenią sami mieszkańcy.

Jakie ma Pan plany na przyszły rok w zakresie inwestycji?

Poza wspomnianymi już planami termomodernizacji obiektów szkolnych, chcemy kontynuować projekt budowy sali gimnastycznej w Woli Gałęzowskiej. Oczywiście są też plany modernizacji kolejnych dróg gminnych. Chcę też nadal rozbudowywać sieć kanalizacyjną w mieście. Inne przedsięwzięcia zależą będą od możliwości finansowych gminy.

O projektach unijnych

Gmina Bychawa realizuje dwa zadania, które finansowane są z funduszy unijnych w ramach działania 413 *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju* w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania *Odnowa i rozwój wsi* objętego PROW na lata 2007-2013 na obszarze Lokalnej Strategii Rozwoju, realizowanej przez Lokalną Grupę Działania na Rzecznictwo Gmin Powiatu Lubelskiego „Kraina wokół Lublina” pn. *Utworzenie Centrum Kultury Wiejskiej w miejscowości Bychawka Druga* oraz *Utworzenie Centrum Kultury Wiejskiej w miejscowości Gałęzów*.

Remont budynku Centrum Kultury Wiejskiej w Bychawce Drugiej dobiega już do końca, w ramach modernizacji wykonane zostały następujące prace: wymiana pokrycia dachu, izolacja cieplna strychu, remont instalacji odgromowej, docieplenie budynku, izolacja ścian fundamentowych, opaska

odwadniająca z funkcją chodnika, roboty rozbiórkowe wewnętrzne, roboty budowlane wewnętrzne, remont instalacji kanalizacyjnej wewnętrznej oraz instalacji wodnej i elektrycznej, wentylacja, roboty ziemne, place i chodniki oraz remont schodów zewnętrznych.

Całkowity koszt realizacji modernizacji świetlicy w Bychawce Drugiej wynosi 303 956,57 zł w tym:

- za modernizację budynku Centrum Kultury Wiejskiej 179 771,85 zł., w tym kwota dofinansowania z funduszy unijnych to 116 924,00 zł,

- za modernizację części Ochotniczej Straży Pożarnej 124 184,72 zł.

Natomiast w Gałęzowie modernizacja Centrum Kultury Wiejskiej przeprowadzona będzie w terminie późniejszym, gdyż Gmina Bychawa z winy wykonawcy odstąpiła od umowy na roboty budowlane. W chwili

obecnej ponownie została przeprowadzona procedura przetargowa na roboty budowlane, w wyniku której został wyłoniony nowy wykonawca tj. firma KONTAKT z Lublina

Całkowity koszt realizacji modernizacji świetlicy w Gałęzowie wynosi 358 641,25 zł w tym:

- za modernizację budynku Centrum Kultury Wiejskiej 269 748,08 zł., w tym kwota dofinansowania z funduszy unijnych to 175 446,00 zł,

- za modernizację części Ochotniczej Straży Pożarnej 88 893,17 zł.

Dzięki realizacji wyżej wymienionych projektów powstanie odpowiednia baza kulturalno – społeczna, co wpłynie na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich oraz zwiększy liczbę korzystających z oferty zmodernizowanych świetlic. Działalność obiektów prowadzona będzie na zasadzie ogólnej dostępności dla mieszkańców.

Liczba uczniów w gminnych szkołach i przedszkolu w roku szkolnym 2012/2013											
Szkoła Podstawowa w Bychawie		Szkoła Podstawowa w Bychawce		Szkoła Podstawowa w Starej Wsi Drugiej		Szkoła Podstawowa w Woli Gałęzowskiej		Gimnazjum nr 1 w Bychawie		Samorządowe Przedszkole nr 1	
klasa	liczba uczniów	Klasa	liczba uczniów	klasa	liczba uczniów	klasa	liczba uczniów	klasa	liczba uczniów	grupa	liczba dzieci
I a	24	0	18	0	23	0	23	I a	24	1	25
I b	26	I	10	I	10	1 gr	24	I b	29	2	25
II a	20	II	8	II	10	I	10	I c	24	3	25
II b	20	III	8	III	10	II	22	I d	30	4	25
II c	22	IV	13	IV	12	III	15	II a	24	5	25
II d	21	V	5	V	4	IV	15	II b	33	6	25
III a	18	VI	10	VI	15	V	21	II c	24	7	14
III b	20					VI	16	II d	24	8	25
III c	14							II e	24	9	20
IV a	23							III a	19		
IV b	27							III b	22		
V a	24							III c	18		
V b	21							III d	20		
V c	23							III e	22		
V d	21										
VI a	18										
VI b	20										
VI c	18										
Razem	568	Razem	72	Razem	84	Razem	146	Razem	332	Razem	209

Udane dożynki gminne w Bychawie

Monika Głazik, Anna Stacharska

Dożynki gminne po kilku latach powróciły do Bychawy. Z doskonałym skutkiem, bo stadion miejski o ładnej lokalizacji i niezłym zapleczu technicznym to bez wątpienia najlepsze miejsce na organizację imprez gminnych. O sukcesie imprezy świadczy rekordowa wręcz liczba wieńców dożynkowych (17), spora frekwencja mieszkańców, ale przede wszystkim miłe słowa, które organizatorzy usłyszeli od zadowolonych uczestników. I co najważniejsze: mimo mało optymistycznych prognoz pogoda „wytrzymała”

Współorganizatorami Dożynek Gminy Bychawa w dn. 26 sierpnia 2012 r. byli mieszkańcy Woli Dużej, Woli Dużej Kolonii, Grodzan, Zadębia i Wandzina. Uroczystości rozpoczęły się Mszą św. dożynkową odprawioną w kościele parafialnym w Bychawie. Wzięło w niej udział 16 sołectw z gminy Bychawa, a także Klub Seniora i Koło Pszczelarzy.

Po Mszy św. barwny korowód przemarszerował na stadion. Pochód otwierała Młodzieżowa Orkiestra Dęta „Henrycki” z kapelmistrzem Dominikiem Pytką, a za nią szli Starostowie: Regina Buczek z Grodzan i Grzegorz Michalczak z Woli Dużej, a także władze miasta, organizatorzy, delegacje z wieńcami, pochód odświętnie ubranych mieszkańców miasta i wsi. Były dzieci

MONIKA GLAZIK

i dziewczęta w strojach ludowych niosące kosze darów. Było bardzo uroczyste, ale też wesoło i kolorowo. Na stadionie powitała gości ogromna, udekorowana owocami lata i jesieni brama dożynkowa – dzieło mieszkańców Grodzan. Takiej jeszcze nie było w Bychawie.

A na scenie tegorocznych dożynek każdy mógł znaleźć coś dla siebie.

Aż 16 wsi z naszej gminy zaprezentowało się przed publicznością: Bychawka Pierwsza, Bychawka Druga, Bychawka Trzecia, Wola Duża, Wola Duża Kolonia, Grodzany, Gałęzów, Koszarzew Dolny Kolonia, Olszowiec, Olszowiec Kolonia, Podzamcze, Skawinek, Stara Wieś Druga, Urszulín, Wola Gałęzowska, Zaraszów. Miejscowości te – oprócz wieńców – przygotowały także krótkie części artystyczne.

Po tradycyjnym obrzędzie przekazania chleba przez Starostów dożynek Gospodarzowi – burmistrzowi Januszowi Urbanowi i podzieleniu się chlebem z przybyłymi na tę uroczystość mieszkańcami Bychawy i okolic, na scenie mogliśmy podziwiać znakomite występy. Najpierw w egzotycznym tańcu bardzo młodziutkich tancerzy z Bychawskiego Centrum Kultury – grupy Promyki. Potem Orkiestrę Dętą Zespołu

Szkół im ks. Kwiatkowskiego, a później zespół Unikalni. Na koniec bawiliśmy się przy dźwiękach muzyki zespołu SK-1. Mogliśmy także nauczyć się plecienia powróta, wiązania snopków, młócenia cepem; był także widowiskowy konkurs toczenia beł, w którym można było wygrać beczkę piwa od pani burmistrz Marty Wołoszyn.

Jednak najbardziej naszymi sercami zawładnęli tancerze z Prużan (Białoruś), którzy ponadgodzinnym koncertem czarowali nas zarówno pięknym tańcem, jak też i efektownymi strojami. To zespół Spadczyna (tłum. spuścizna), który rozpoczął nasze dożynki polonezem przygotowanym specjalnie na tę uroczystość przez instruktora tańca Bychawskiego Centrum Kultury, panią Annę Stacharską. Następnie mogliśmy

JACEK GODLEWSKI

na ul. Pięknej) za nieodpłatne przekazanie produktów do przygotowania poczęstunku dla delegacji, a także pani Iwonie Pietrzak (kwaciarnia Bychawa) za dożynkowe dekoracje kościoła i pani Annie Kryk za ufundowanie wazonów • Państwu Agnieszce i Mariuszowi Sawickim za nieodpłatne przygotowanie poczęstunku • Prezesowi Tomaszowi Rybaczowskiemu oraz Skarbnikowi Jackowi Ozimekowi z Klubu Sportowego „Granił” za organizację II Turnieju Sołectw w Piłkę Nożną o Puchar Burmistrza Bychawy, Panu Piotrowi Gębnie, dyrektorowi oraz pracownikom Bychawskiego Centrum Kultury, w szczególności pani Annie Stacharskiej i Panu Mateuszowi Wróblewskiemu za prowadzenie imprezy • Młodzieżowej Inicjatywie Kulturalnej z opiekunem Tomaszem Hanajem • Pracownikom Urzędu Miejskiego Bychawy zaangażowanym w organizację i przebieg imprezy. Dziękujemy również wszystkim innym osobom, nie wymienionym tutaj, które pomogły nam przed dożynkami i w czasie ich trwania w jakikolwiek sposób. Pani burmistrz dziękuje również swojemu bratanekowi Piotrkowi Wołoszynowi za podarowanie ogromnej dyni do dekoracji sceny dożynkowej.

JACEK GODLEWSKI
Przekazanie chleba przez Starostów

podziwiać tańce białoruskie, rosyjskie, cygańskie. Dynamiczną krutuchę – taniec obrotów – mogliśmy oglądać na dwóch poziomach – na scenie i na podłodze przed sceną – bowiem nasi goście specjalnie dla Bychawy przygotowali koncert w dwóch obrazach scenicznych. Oprócz prezentacji ludowych tańców, Spadczyna wykonała dostojnego walca, tango, sambę i taniec arabski, który wywarł, zwłaszcza na panach, ogromne wrażenie! Mamy nadzieję, że tak pięknych koncertów nie zabraknie nam w najbliższym czasie.

Ale to nie wszystko. Jak zwykle najwięcej emocji wśród publiczności wywołał Konkurs Wieńców Dożynkowych. Wieńce oceniały panie: Marta Wołoszyn, Teresa Tracz, Danuta Sprawka, Grażyna Ozimek, Monika Głazik, co uwierzcie, Drodzy Czytelnicy, jest pracą trudną i niewdzięczną.

W tegorocznym gminnym konkursie wieńców główna nagroda 400 zł przypadła wieńcowi przygotowanemu przez sołectwo Gałęzów. Wieńiec przedstawiał wnętrze tradycyjnej chaty wiejskiej: przy stole siedzi chłop z babą, w kominie pali się, a na fajerkach pieką się podplomyki. Wieńiec bardzo pracowity, wyklejony z ziaren zbóż,

Sołtys o dożynkach

Żerńcy żniwo skończywszy, panu wieńiec wiją, a skacząc po bębenu z beczki piwo piją. Tak o dożynkach pisał kiedyś etnograf Jan Bystron. Po zakończeniu żniw żniwiarze wili wieńiec ze zbóż, ziół, kwiatów późnego lata, ze śpiewem zanosili do dworu, gdzie podejmowano ich poczęstunkiem składającym się z różnego rodzaju jadła i napitku. Dożynki były chłopskim obyczajem, zwany w zależności od okolicy „obrzynkami”, „okrężnym” lub „wieńcowym”. Zwyczaj dożynek bardzo często zbiegał się czasowo ze świętem kościelnym Matki Boskiej Zielnej, dlatego też dożynki stały się również świętem dziękczynienia Bogu za plony. Zwyczaj jest kontynuowany do dziś. Dożynki gminne odbyły się 26 sierpnia na stadionie miejskim w Bychawie. Wandzin włączył się w ich organizację: przygotował dekorację sceny, zaprezentował dwa kosze plonów. Według oceny gości dożynkowych były to małe dzieła sztuki. Kosze przygotowały panie: Grażyna Chromczak i Monika Cięzak. W jednym z nich były egzotyczne warzywa: ogórek afrykański (kiwano) i pomidorki czekoladowe. Podarowała je pani Halina Korona z Wandzina. Dekorację sceny z kwiatów z wandzińskich ogrodów (prezentowanych w ubiegłych latach w kil-

koszów oraz nasion fasoli, dyni, i kuku rydzy. Warto dodać, że tydzień później na Dożynkach Powiatowych w Radawcu wieńiec z Gałęzowa zdobył trzecią nagrodę.

Miejsce drugie i 350 zł nagrody otrzymał przepięknie wykonany i oryginalny w temacie wieńiec z Bychawki Trzeciej, wykonany przez panie z rodziny Sopoćków. Wieńiec przedstawiał biblijnego Adama i Ewę, jabłoni (z kłosów pszenicy) i słynnego węża-kusiciela (z ziaren dyni).

Miejsca trzecie ex aequo i nagrody po 300 zł zdobyły Stara Wieś Druga i Grodzany. Stara Wieś Druga przygotowała wyklejany ziarnami obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, zaś Grodzany tradycyjny wity kosz z chlebem dożynkowym w środku oraz pękiem barwionych traw. Wieńiec Grodzan, podobnie jak Gałęzów, reprezentował naszą gminę w powiatowym konkursie. Pozostałe delegacje otrzymały wyróżnienia.

Bardzo miło, że i tym razem w projektach wieńców dożynkowych nie zabrakło regionalnych akcentów – herb Bychawy (wieńce Olszowca i Koszarzewa Dolnego Kolonii), i narodowych: flagi, biało-czerwone wstążki i kwiaty (Podzamcze, Klub Seniora, Grodzany).

Na tegorocznych dożynkach gminnych nie zabrakło również akcentów sportowych, bo grzechem byłoby niewykorzystanie naturalnych możliwości jakie stworzył plac – stadion. Od godziny 11 do 17 na boisku treningowym został rozegrany II Turniej Sołectw w Piłkę Nożną o Puchar Burmistrza Bychawy, w którym udział wzięło 9 drużyn: z Gałęzowa, Gałęzowa Kolonii Drugiej, Zaraszowa, Woli Dużej Kolonii, Woli Gałęzowskiej, Grodzan,

Drużyna z Zaraszowa zdobyła Puchar Burmistrza Bychawy

Wandzina, Olszowca Kolonii i Woli Dużej. I miejsce zajęła drużyna z Zaraszowa, drugie z Woli Gałęzowskiej, trzecie z Gałęzowa Kolonii Drugiej. Najlepszym zawodnikiem okazał się Łukasz Maj (drużyna Zaraszów). Współorganizatorem turnieju był nasz klub sportowy „Granił”, nagrody (puchary i statuetki) ufundował Burmistrz Bychawy. Przypomnę, że pierwszy turniej sołectw odbył się w 2009 roku w Bychawie, gdy organizatorem dożynek gminnych były sołectwa Wandzin, Wincentówek i Zdrapy.

Przez cały dzień na placu dożynkowym panowała atmosfera pikniku i dobrej zabawy. Włączyły się w nią również władze miasta. Burmistrz Janusz Urban i Przewodniczący Rady Miejskiej Grzegorz Szacoń zorganizowali dla mieszkańców wspólne grillowanie pod hasłem „Grilluj z nami w Bychawie”. Przez kilka godzin częstowali uczestników dożynek smakołykami upieczonymi własnoręcznie na grillu.

Można było również nieodpłatnie poprobować produktów mlecznych Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej, otrzymać upominek w namiocie promocyjnym Bychawy i skorzystać z innych atrakcji, przygotowanych przez organizatorów.

Dożynkowy pieróg gryczany z Wandzina

Ciasto

- 3 szklanki mąki
- 1 kostka masła
- 5 dag drożdży
- szczypta proszku do pieczenia
- pół łyżeczki soli
- 3-4 łyżki śmietany

Mąkę siekamy z masłem, dodajemy resztę składników, zagniatamy ciasto. Ciasto podzielić na dwie części: na spód blachy, jedną na wierzch, rozwałkować ciasto.

Farsz

- 1 litr mleka pełnego
- ½ litra łupanej kaszy gryczanej

Kaszę ugotować z mlekiem, wystudzić, wymieszać z 80 dag sera, osolic do smaku, dodać 4 łyżeczki cukru, po dwie łyżki śmietany i mąki ziemniaczanej. Wyrobić farsz i nałożyć na ciasto. Upiec na złoty kolor.

Mirosław Grzesiak

Gałęzów

Bychawka Trzecia

JACEK GODLEWSKI

Grodzany

Stara Wieś Druga

Koło Pszczelarzy

Zaraszów

Kosarzew Dolny Kolonia

Podzamcze

Urszulin

Wola Gałęzowska

Bychawka Pierwsza

Wola Duża

Skawinek

Podziękowanie dla „grodzaniaków”

Podziękowanie dla mieszkańców sołectwa Grodzany za wspaniałą postawę i zaangażowanie w organizację dożynek gminnych. „Grodzaniacy” byli po raz pierwszy gospodarzami dożynek i spisali się na medal. Brama dożynekowa i dekoracje przyciągały uwagę gości dożynekowych. Ciasta upieczone przez nasze gospodynie były przepyszne i różnorodne. Można też było poprobać owoców z naszych sadów i chleba ze smalcem z ogórkami. Szczególne podziękowania należą się naszej Staroście – pani Reginie Buczek oraz naszym ślicznym dziewczętom, które w strojach ludowych wspaniale prezentowały się w korowodzie z wieńcem dożynekowym, a więc: p. Kasi Szumiło, p. Paulinie Buczek, p. Magdzie Gębie, p. Ewelinie Frączek, a na ich czele kroczył jak chorąży z napisem „Grodzany” Marcel Haratym. Dziękuję rów-

nież drużynie piłki nożnej za wspaniałą sportową postawę: Bartkowi Buczkowi, Pawłowi Makule, Michałowi Frączkowi, Pawłowi Szmítówi, Konradowi Wójcickiemu, Łukaszowi Kowalczykowi i Marcinowi Kasperkowi. Dziękuję panom: Mieczysławowi Biedroniowi, Edwardowi Daśko, Dariuszowi Buczkowi, Ryszardowi Gębie, Cezaremu Kowalskiemu, Pawłowi Makule za koordynację prac przy budowie bramy i wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania tego święta plonów, angażując swój czas i umiejętności. Za upieczenie ciast dziękuję Paniom: Marii Szulowskiej, Joannie Kryk, Renacie Krusińskiej, Zofii Marzec, Alinie Szumiło, Barbarze Gębie, Marii Kusiak, Matgorzacie Kowalskiej, Ewie Daśko, Danucie Biedroń, Marii Mazur, Marii Mądziak, Edycie Wójcik oraz panu Robertowi Gorgolowi za piękną chleb do kosza dożynekowego.

Barbara Gęba, sołtys Grodzan

Serdecznie dziękuję mieszkańcom Zadębia

za pomoc przy organizacji dożynek gminnych, a w szczególności za upieczenie ciast: Pani Renacie Grabowskiej, pani Janinie Pietras, Pani Mariannie Dzieńkowskiej, Pani Justynie Duda, Pani Ewie Tanikowskiej, Pani Danucie Baran, Pani Teresie Kozioł, Pani Matgorzacie Zawisłak, Pani Barbarze Żytkowskiej, Pani Stanisławie Osinowskiej, Pani Danucie Kryscy, Pani Zofii Mazur, Pani Elżbiecie Tanikowskiej, Pani Halinie Doleckiej, Pani Marii Kostrzewskiej, Pani Annie Duda, Panu Ryszardowi Gutkowi, Pani Danucie Sulowskiej, Pani Barbarze Olesińskiej, Pani Marii Rozdziałik, oraz za pomoc przy czystowaniu ciastem: Pani Ewie Wieczorkiewicz, Pani Magdzie Doleckiej, Panu Ryszardowi Gutkowi, Pani Danucie Baran, Pani Barbarze Olesińskiej, Pani Danucie Sulowskiej i Pani Elżbiecie Tanikowskiej.

Teresa Michalewska, sołtys Zadębia

To nie Podkowiacy z Bychawy, to Spadczyna z Białorusi

JACEK GODLEWSKI

Składam serdeczne podziękowania

mieszkańcom wsi oraz Ochotniczej Straży Pożarnej Wola Duża, za aktywną postawę i zaangażowanie się podczas dożynek gminnych.

Stanisław Dyś, sołtys Woli Dużej

Dziękujemy Pani Sołtys Grodzan

wspaniałej współorganizatorce dożynek gminnych. Pani Barbarze udało się zintegrować nasze lokalne środowisko i pobudzić wszystkich do działania. Okazała się wspaniałą organizatorką życia kulturalnego w naszym sołectwie. W imieniu mieszkańców Grodzan,

Regina Buczek

Klub Seniora

Bychawka Druga

Wola Duża Kolonia

Olszowiec i Olszowiec Kolonia

Podziękowanie

26 sierpnia odbyły się dożynki gminne. Z tej okazji chciałabym złożyć najserdeczniejsze podziękowania mieszkańcom sołectwa za udział w dożynkach oraz przygotowanie i udział w IX edycji konkursu „Piękne miasto i gmina”. Dzięki wspólnym staraniom otrzymaliśmy w tym konkursie tytuł Najpiękniejsze Sołectwo 2012. Dziękuję: Państwu Marii i Antoniego Wąsikom, Zofii i Antoniemu Sprawkom za udział w konkursie najpiękniejszy ogród i gratuluję zajęcia pierwszego trzeciego miejsca, Panom Bartkowi Żakowi, Sylwestrowi Wąsikowi, Sebastianowi Murawieckiemu, Adamowi Baranowi, Piotrkowi Kozakowi, Grzegorzowi Ciupakowi, Jarostawowi Mucha, Pawłowi Bogdańskiemu i Dawidowi Juchnie za udział w turnieju sołectw w piłkę nożną o puchar Burmistrza Bychawy i gratuluję zajęcia drugiego miejsca. Dziękuję Państwu Annie i Janowi Ciupakom, Lucynie i Antoniego Ziętkom, Irenie i Krzysztofowi Poniewozikom, Marii i Janowi Plachom, Irenie i Mirosławowi Makułowom za przygotowanie wieńca dożynekowego. Dziękuję panu Zbigniewowi Nawrockiemu z OSP za transport wieńca dożynekowego.

Jan Florek, sołtys Woli Gałęzowskiej

Organizatorzy jubileuszu „Starowiejskie Rocznice”

składają serdeczne podziękowania wszystkim osobom i instytucjom, dzięki którym uroczystość zaistniała w takiej formie. Należą do nich: Urząd Marszałkowski w Lublinie • Starostwo Powiatowe w Lublinie • Urząd Miejski w Bychawie • EMARK sp. j. Przedsiębiorstwo Przetwórstwa Żywnościowego Stara Wieś Pierwsza 115 • MEGA s.c. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Edward Skrzypek i Janina Skrzypek ul. Szkolna 2 Bychawa • Piekarnia EMARK s.c. Grażyna i Marek Jurycy Stara Wieś Pierwsza 68 • Skup zwierząt rzeźnych PEK-POL Ryszard Pelak Stara Wieś Trzecia 57 • MADRAT Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Marcin Dąbski Stara Wieś Pierwsza 62 A • Wiesław Sobiesiak Kantor Lublin • Jan Sobiesiak Kantor Lublin • Wytwarzanie wyrobów gumowych Zbigniew Rakus Stara Wieś Pierwsza 80 • Regeneracja głowic, szlify, usługi dekarckie i frezerskie Grzegorz Tomasz i Andrzej Bryk Stara Wieś Trzecia • Wytwarzanie artykułów z gumy Edward Rachwał Stara Wieś Druga 24 • FUH AXEL Artur Chranowski Stara Wieś Pierwsza 68 • Sklep spożywczy - przemysłowy Tomasz Rozwałka Stara Wieś Pierwsza • Sklep rodzinny Dariusz Kurek Stara Wieś Druga 59A • Pan Władysław Dąbski radny Gminy Bychawa • Pan Bogdan Tytus radny Gminy Bychawa • Pani Matgorzata Pawełczak sołtys Starej Wsi Drugiej • Pan Profesor Antoni Krawczyk • Państwo Renata i Krzysztof Skoczylasowie ze Starej Wsi Pierwszej •

Pan Henryk Krajewski Radny Powiatu Lubelskiego • Car Gaz s.c. Magdalena Grodzińska-Mazurek, Sławomir Mazurek ul. Sienkiewicza 12 Bychawa • FUHP RZIS Roman Rusinek ul. Ks. A. Kwiatkowskiego 27 Bychawa • Wiesław Lenart Hurtownia Elektryczna ul. Piłsudskiego 41 a, Bychawa • PW Mar-Jola Mariola Widerlik ul. Piłsudskiego 7-15, Bychawa • PRO-AGRO Jan Rząd sp. j. Gałęzów 160 • PW ADACHIP Dorota Dyś Punkt sprzedaży ul. Lubelska 9, Bychawa. • Ks. Piotr Galek, Chicago • Baza Obrotu Rolnego Gustaw i Dariusz Berbec Sp. j., 23-155 Zakrzew • Rejonowy Bank Spółdzielczy ul. Piłsudskiego 37, Bychawa • Mariusz Kimak FOTO-LIDER Świdnik • Paweł Augustynowicz TER-MAL ul. Piłsudskiego 33 Bychawa • Handel gazem płynnym Teresa Wiater ul. Sienkiewicza 49, Bychawa • Sklep BAZAREK ul. Armii Krajowej 1 Bychawa • Leszek Sawczyk Hurt i Detal LUMER Księgarnia ul. Piłsudskiego, Bychawa • Iwona Pietrzak Kwaciarnia Bychawa Dziękujemy! Składamy również podziękowania panu Burmistrzowi Januszowi Urbanowi i pracownikom Urzędu Miejskiego w Bychawie oraz dyrektorowi Henrykowi Dudziakowi za pomoc w organizacji obchodów i wypożyczenie sprzętu, Bychawskiemu Centrum Kultury w Bychawie za udostępnienie namiotu. Panom Brykom ze Starej Wsi wdzięczni jesteśmy za nagłośnienie uroczystości na placu kościelnym i zabawę taneczną w remizie OSP. Dziękujemy też za wszystkie miłe słowa, wyrazy uznania i upominki naszym gościom, a uczestnikom imprezy z naszej parafii i spoza niej – za obecność.

To była smaczna impreza!

Monika Głazik

Gmina Bychawa nie wtopiła się w szary tłum na dożynkach powiatowych w Radawcu 2 września. Bychawskie stoisko odwiedziło kilka tysięcy zwiedzających, zostało zjedzonych 4000 bychawskich pierogów, poszło ponad 1000 kromek chleba ze smalcem. Rozdano 500 promocyjnych baloników i wiatraczków, 500 kawałków ciasta i pierogów drożdżowych

Koło naszego stoiska cały czas kłębił się tłum. Ile w tym samym czasie było osób przy namiotach innych gmin, można zobaczyć na stronie internetowej Bychawa.pl.

W jednolitej szacie czyli w koszulkach z linii promocyjnej I love Bychawa. Tak „kwiat Urzędu” promował naszą gminę.

Podobało się i smakowało wszystko. Po imprezie nawet elementy dekoracji (cukinie, kabaczki, słoneczniki) znalazły amatorów.

50 litrów bychawskiej zupy wędzonej (rybnej) przyniosło restauracji „U Saszy” drugie miejsce w kulinarnym konkursie.

Popłynęła rzeka mleka. W naszym namiocie reklamowały się także: Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Bychawie, piekarnia EMARK Państwa Juryczych ze Starej Wsi i Piekarnia Państwa Kowalskich z Bychawy. Samego sera poszło kilkadziesiąt kilogramów.

O godz. 10.30 przekroczyliśmy dożynkową bramę, a od godz. 6.00 rano trwały przygotowania. To był dla nas bardzo długi i bardzo pracowity dzień!

Każdy mógł bezpłatnie spróbować bychawskich pierogów...

Gałęzów, który reprezentował naszą gminę na dożynkach podbił serca członków komisji w konkursie wieńców – nasi przedstawiciele otrzymali trzecie miejsce. Do rywalizacji przystąpił także wieńiec mieszkańców Grodzan w kategorii wieńiec tradycyjny.

Nasza drużyna, która stanęła do turnieju gmin była (prawie) nie do pokonania. Ogromny sukces odnieśliśmy w konkurencjach: rzut śliskim jajem, sztafeta z burakami, bicie piany i bieg w workach. Nie poszło nam tylko przeciąganie liny, stąd czwarte miejsce.

Dożynki parafialne w Bychawce

Andrzej Mendykowski

25 sierpnia 2012 r. w kościele pw. Wszystkich Świętych w Bychawce odbyła się uroczystość dożynek parafialnych. To już wieloletnia tradycja w naszej parafii, że poszczególne wioski co dziesięć lat są gospodarzami dziękczynienia Panu Bogu za szczęśliwe zbiory plonów ziemi

Tegoroczne lato na naszym terenie było przychylne żniwnym pracom, a różne katastrofalne zjawiska pogodowe (ulewy, gradobicia, trąby powietrzne) szczęśliwie nas omijały. To wielka radość dla naszej społeczności, stąd oczywiste serdeczne podziękowania Opatrzności Bożej. Gospodarz uroczystości – ks. Proboszcz Stanisław Góra – witając pod kościołem wiernych, mocno zaakcentował potrzebę ludzkiej wdzięczności Bogu za wszelkie dobro, jakie od Niego otrzymujemy.

To właśnie rolniczy trud jest bardzo uzależniony od pogody, od łaski Bożej! Nic dziwnego, że dożynki są splecione z tradycją ludową polskiej wsi i nierozdzielnie związane z wymiarem religijnym. Dlatego „Plon niebieski, plon...” ściśle łączył się ze śpiewem pieśni „Panie dobry jak chleb...” A przyniesiony przez starostów: p. Anetę Klimek i p. Andrzeja Chyżewskiego dożynkowy chleb wypieczony z mąki z tegorocznego zbioru zbóż, został położony rękami celebransa na Ołtarzu, gdzie leży także Chleb Eucharystyczny. Wątki ofiarnej pracy rolnika w czasie żniw i trudu wielu innych ludzi, by nie zabrakło nikomu w naszej Ojczyźnie codziennego posiłku – chleba, przeplatały się z różnymi formami modlitwy dziękczynnej i błagalnej wyrażonej w części artystycznej (wierszach, pieśniach, inscenizacji przedstawionej przez mieszkańców Łżyc).

Wyrazem jedności całej parafii w Święcie Dziękczynienia były przyniesione przez poszczególne sołectwa piękne dożynkowe

wieńce (było ich osiem). Każdy inny – jedne tradycyjne w formie koron, inne oryginalne w formie artystycznej – a wszystkie świadczyły o kunszcie i pracowitości ich wykonawców.

W zaprezentowanym programie artystycznym, jak zwykle, nie zabrakło na koniec pogodnych akcentów, choćby inscenizacja dziecięca przedstawiająca łańcuch prac ludzi od siania zboża aż do wypieczenia chleba. Trochę satyry w aktorskim wykonaniu monologu Pana Zenona Ciechońskiego „Chłop w Domu Chłopa” ożywił zebranych, że spontanicznie gromkimi brawami wyrazili swoje uznanie dla iżycznego Kierdziolka. Na koniec radosny nastrój podtrzymał hit 2012 roku. „Koko, koko...” tyle, że z innymi słowami, za to z towarzyszeniem orkiestry (akordeon, flet i kontrabas) rodziny Kochańców. Długimi brawami podziękowano i orkiestrze, i śpiewakom, i za całą wyreżyserowaną część artystyczną pani Marii Kochaniec.

Jeśli dożynki – to i poczęstunek! Po Mszy wychodzący z kościoła zostali obdarowani smacznymi bułeczkami wypieczonymi

z mąki z tegorocznych zbiorów. Oby tych bułeczek i chleba nie zabrakło w tym roku nikomu!

Bychawski słownik poprawnej polszczyzny

Odcinek IV

mg

- *Biblioteka* czyli biblioteka
- *Narpiew* czyli najpierw
- *Pieczków* czyli Piotrków
- *Krzczańów* czyli Krzczonów
- *Zaraszew* czyli Zaraszów
- *Załonki* czyli zasłonki
- *Miąchać* czyli mieszać
- *Trycać* czyli zaczepiać, trącać
- *W każdym bądź razie* zamiast w każdym razie lub bądź co bądź
- *Reczka* czyli gryka
- *Tyko* czyli tylko

Cdn.

Propozycje wyrazów zgłosili m.in.: Teresa Tracz, Teresa Głazik, Anna Kowalik, Józef Stanicki, Stanisław Wierzchowski. Dziękujemy!

Prosimy o zgłaszanie do naszego słownika kolejnych wyrazów wymawianych po bychawsku (gazeta@bychawa.pl)

Współpraca międzynarodowa

O naszej wizycie w mieście Korzec na Ukrainie

Monika Głazik

W lipcu br. pracownicy Urzędu Miejskiego w Bychawie podczas zakładowej wycieczki na Ukrainę odwiedzili Korzec. Tam na imprezę „Noc Iwana Kupały” – tak na Ukrainie nazywa się sobótko, która przypada na noc z 6 na 7 lipca – bychawskich urzędników zaprosił starosta rejonu rówieńskiego, Borys Dytsak. Korzec, przypomnę, to od stycznia 2012 r. miasto partnerskie Bychawy

Dla większości osób było to pierwsze spotkanie z Ukrainą. Już samo przekroczenie granicy kraju nie będącego w UE było dla nas bardzo osobliwe: przejście graniczne w Dorohusku, zapomniani przez nas celnicy, pieczętki w paszportach i dokładna kontrola celna autokaru, dość długi czas oczekiwania na odprawę, drobny niepokój – a jak nas nie wpuszczają to co, toalety o innym standardzie niż te do których jesteśmy przyzwyczajeni.

Wjechaliśmy na Ukrainę 6 lipca o godzinie 8 rano. Zabudowania wsi i miast smutniejsze, mniej kolorowe, nie tak zadbane jak u nas. Częsty kolor niebieski. W barwach okiennic, okien i drzwi wiejskich drewnianych chat, w płotach i w stojących przy drogach starych maszynach rolniczych na sprzedaż. To marina – kolor który ponoć ma chronić przed wszelkimi niepowodzeniami, chorobą i nieszczęściem.

Budynki kontrastują ze lśniąącym w słońcu złotem dachów cerkwi górujących nad wsiami i miasteczkami.

Noc Kupały nad rzeką Korczyk w mieście Korzec na Ukrainie

Nieduże domki, w wielu przypadkach z białej cegły, u nas wzgardzonej i uważanej za materiał budowlany o wątpliwej wartości energetycznej. Niewielkie poletka. Bielone drzewa w sadach... Niewiele ogródków z kwiatami, raczej praktyczne warzywniaki i zagony kartofli. Jak to się ma do tysięcy hektarów nieużytków ciągnących się wzdłuż ukraińskich szos?

Przy drogach przyczepy rolnicze pełne dojrzałych arbuźów, których wielki okaz można kupić już za hrywnę – 50 gr.

Jadąc do Korca (280 km od przejścia granicznego) przejeżdżamy przez większe miasta Ukrainy: Kowel, Luck, Równie. W miastach w przewadze zabudowa klockowa. A na ulicach liczne ZiŁ-y i GAZ-y, czyli – jak mówi Stanisław – rosyjska myśl techniczna lat czterdziestych i pięćdziesiątych ubiegłego wieku.

Trzeba pamiętać, że państwo ukraińskie ma za sobą dopiero 20 lat niepodległości i jeszcze wiele go czeka. Pewnie przypomina trochę Polskę w latach 90.

W supermarketach to co u nas, może trochę skromniej, ceny wbrew legendom też jakieś takie podobne do naszych czyli bez rewelacji, wyjątki: tani alkohol, papierosy, trochę tańsze (i bardziej słodkie) słodycze. Można kupić np. Fantę o smaku... ananasowym!

Do Korca dotarliśmy po południu. Poczęstowano nas obiadem i od razu zostaliśmy porwani przez wir wydarzeń tego dnia. Na głównym miejskim placu otwarcie imprezy i odsłonięcie pomnika T. Szewczenki (ukraińskiego poety i malarza). Potem wspólny przemarsz z orkiestrą nad brzeg rzeki Korczyk, główne miejsce imprezy, gdzie jak za dawnych czasów w Noc Kupały miał zapłonąć wielki ogień i palić się przez całą noc. Organizatorzy zadbali, by ogień miał wysokość kilkunastu metrów i oświetlał krąg bawiących się ludzi, by stworzył niepowtarzalny urok.

W tegorocznym święcie Kupały na zaproszenie władz miasta Korzec oprócz nas uczestniczyli również przedstawiciele powiatu lubelskiego. Byli pracownicy Starostwa Powiatowego w Lublinie, Koło Gospodyń Wiejskich z Dąbrowicy i nasza bychawska orkiestra – „Henryczki”. Władze powiatu reprezentował starosta P. Pikula i sekretarz G. Szacoń, naszej gminy – burmistrz J. Urban i jego zastępca, M. Wołoszyn.

W związku z oficjalnym zaproszeniem postanowiliśmy wizytę w Korcu potraktować służbowo. Z tej okazji wydaliśmy folder informacyjny o Bychawie w języku ukraińskim pt. *Бихава на вихідні*. Dołączył on do przygotowanej w kwietniu francuskiej wersji przewodnika - *Bychawa pour le week-end*. Wspomniane informatory autorstwa M. Głazik i M. Kuni z fotografiami M. Matyska są nadal dostępne, więc jeśli ktoś chciałby je otrzymać i przekazać swoim ukraińskim lub francuskim znajomym to zapraszamy do redakcji. Wkrótce, nakładem Bychawskiego Towarzystwa Regionalnego, ukaże się również wersja polska przewodnika pt. *Bychawa na weekend*.

Wracając do „Nocy Iwana Kupały”. Na placu imprezy nad Korczykiem, wspólnie ze Starostwem Powiatowym przygotowaliśmy promocję powiatu lubelskiego i naszej gminy. Zawieźliśmy tam wspomniany wyżej przewodnik, naszą lokalną gazetę, krówki z Bychawy oraz liczne upominki. Koreckie dzieci (i nie tylko dzieci) były zachwycone przypinkami, wiatraczkami i balonikami z logo Bychawy. Efektownym gadżetem z Polski okazała się też... woda

„Cisowianka” w puszcze z limitowanej serii Euro 2012, zaś oryginalnym bychawskim prezentem – „magiczny” kubek z grafikami autorstwa G. Szyraka.

Mieszkańcy Korca przyjęli gości z Lubelszczyzny z otwartymi sercami. Na stoiskach promocyjnych, na których reklamowały się poszczególne wsie i gospodarstwa agroturystyczne, mogliśmy liczyć na tradycyjny ukraiński poczęstunek. Podstawą kuchni ukraińskiej są potrawy proste, ale oferujące niezapomniane doznania smakowe i zapachowe, i z racji surowego klimatu bardzo syjące. Na regionalnych stołach królowały więc potrawy maczne, ziemniaczane, a także mięsne. Popróbowaliśmy więc tradycyjnych ruskich pierogów, pielmieni (czyli pierogów z wołowo-wieprzowym farszem) i przesławnego sala (solonej słoniny) z ciemnym chlebem i kiszonym ogórkiem. Wielbiciele ukraińskich trunków też byli zadowoleni. Hitem okazał się również kwas chlebowy.

Prócz licznych stoisk impreza miała bogaty program muzyczny. Tradycyjnie występują tutaj zespoły ukraińskie, a w tym roku publiczność nagrodziła gromkimi brawami występ naszej orkiestry, która

występowała obok znakomitej Ukraińskiej Orkiestry Wojskowej. Kulminacyjnym punktem imprezy było puszczanie wianków na rzecze Korczyk. Obchody Nocy Iwana Kupały sięgają korzeniami zwyczajów pogańskich, a pływające wianki miały przepowiedzieć puszczającym je dziewczętom datę wyjścia za mąż. Widowisko obrzędowe zakończył pokaz sztucznych ogni, dla nas zaś wieczór zakończył się bardzo późno po północy.

Z Korca do Lwowa wyjechaliśmy następnego dnia dopiero w południe, ponieważ rano odwiedziliśmy jeszcze zabytkową cerkiew, monaster i bogato wyposażone muzeum regionalne. Tematu zwiedzania Lwowa nawet nie będę rozpoczynać – opracowanie zajęłoby kilka odcinków i wykracza zupełnie poza ramy tematyczne tego artykułu. Pozwolę sobie jedynie na słowo podziękowania dla przewodnika Igora, którego niezwykle szczęście mieliśmy spotkać. Igor zdążył nam w bardzo krótkim czasie pokazać nie tylko polski Lwów, ale i ukraiński, i żydowski, i ormiański, i rosyjski. Zdołał nas wzruszyć Cmentarzem Łyczakowskim, zainteresować historią dawnej i współczesnej Ukrainy i przede wszystkim zakochać w Starym Mieście.

***

Kontakty między Bychawą a Korcem zostały zapoczątkowane współpracą Powiatu Lubelskiego z Rejonem Równie. Umowa o współpracy partnerskiej Bychawa – Korzec została podpisana podczas oficjalnej wizyty władz naszego miasta w Korcu w dniu 11 stycznia 2012 r. przez burmistrza Bychawy Janusza Urbana i burmistrza Korca – Ludmiłę Dmitruk. Owoce pierwszych kontaktów między naszymi miastami było złożenie wspólnego projektu do Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2007-2013, polegającego na wdrożeniu kompleksowego systemu gospodarki odpadami. Weryfikacja tego wniosku jeszcze trwa.

Na razie współpraca między naszymi miastami opiera się głównie na wymianie kulturalnej. W maju na „Pierogach” gościliśmy u nas ludowy zespół śpiewaczy z Korca. Ten sam zespół koncertował na Dożynkach Powiatowych w Radawcu, 2 września br. Planowane jest też zapoczątkowanie współpracy na poziomie oświaty.

Wręczenie nagrody

mg

Mariusz Nawłatyna, były dyrektor Bychawskiego Centrum Kultury, 16 sierpnia br. odebrał nagrodę „Zasłużony dla Gminy Bychawa”.

Tytuł został przyznany podczas kwietniowej sesji rady, a władze gminy wręczyły go laureatowi podczas jego sierpniowego pobytu w Polsce.

Nagrodę ustanowioną w ubiegłym roku, w tym przyznano po raz pierwszy. M. Nawłatyna znalazł się w gronie bychawian - Pawła Pikuli, Ryszarda Sprawki i Henryka Dudziaka oraz pięciu mieszkańców partnerskiego miasta La Chapelle sur Erdre. Nagroda „Zasłużony dla Gminy Bychawa” jest wyróżnieniem honorowym (bez finansowej gratyfikacji) przyznawanym za szczególne osiągnięcia dla naszego miasta.

Janusz Urban, Mariusz Nawłatyna, Grzegorz Szacoń, Marta Wołoszyn

Piękne, urokliwe usytuowanie krajobrazu Bychawy podziwiają wszyscy przyjezdni. Pozytywnie też zauważają, że w przestrzeni miejskiej zachowane są jeszcze wyznaczniki i obiekty dawnej architektury. Jednak wraz z rozwojem miasta nastąpiło, począwszy od lat 60-70. XX w., wiele nie tylko pozytywnych, ale i niekorzystnych zmian świadczących o nieuwzględnieniu kryteriów krajobrazowych i historycznych. Mimo to są jeszcze szanse na powstrzymanie tego procesu, jeśli będzie się dążyć do zachowania harmonii między zabytkową a współczesną tkanką miejskiej architektury

Próżny żal po szkodzi, ale marzenia nie kosztują

Maria Dębowczyk

Na pytanie: czy lubi Pan/Pani Bychawę, większość mieszkańców odpowie potakująco, dorzucając jednak zaraz jakieś „ale”. Ale tu wszyscy wszystkich znają i trudno zachować prywatność, ale tu nic się nie dzieje i nudą wieje, ale tu brak pracy i perspektyw itp. itp.. Nie miejsce tu na rozważania słuszności tych „ale”, próbujmy więc dążyć do konkrety. Jak postrzegamy i oceniamy położenie geograficzne - przyrodnicze swego miasta, co akceptujemy a co nie w rozwoju architektury miejskiej, i czy zmierza on we właściwym kierunku, czy i jak powinno się zadbać o ocalenie i pielęgnację wszystkich śladów materialnych i architektonicznych bogatej i długiej historii Bychawy? O ile uroki krajobrazu, otoczenia i okolic miasta dostrzegła zdecydowana większość z nas, o tyle potrzebę troski o historyczne miejsca i budowle widzą już tylko nieliczni mieszkańcy. Tu pada wtedy często argument o oczywistości postępu i nowoczesności. A przecież tradycja i historia nie wyklucza cywilizacyjnego postępu. Sztuka, a nawet chluba wielu

stolic świata jest harmonijne współistnienie tych dwu rzeczywistości. Gdzie zazwyczaj kierujemy swe pierwsze kroki, zwiędając np. zagraniczne, obce miasta? Ku historycznym, stylowym budowlom, które dumnie świadczą o wielowiekowej przeszłości narodów i krajów. Nie klóci się to, bynajmniej, z podziwem dla osiągnięć nowoczesnej architektury.

JAK NAS WIDZĄ INNI

30 lat temu, dokładniej w lipcu 1980 r. grupa młodych naukowców i studentów architektury z Krakowa w ramach obozu naukowego „Krajobrazy” przyjechała do Bychawy z zamiarem przeprowadzenia tu badań według metody studium architektoniczno - krajobrazowego. I choć od tego czasu wiele się u nas zmieniło (czy zawsze na lepsze to już inny problem), jednak warto sięgnąć po ich relację i wnioski, a te są warte analizy, udostępnione zostały w artykule specjalistycznym (dane bibliograficzne pod tekstem).

Stwierdzono zachowanie tzw. „wnętrz głównych” w mieście, takich jak rynek (a raczej miejsce po nim), plac przykościelny z dzwonnica, wyrazista ulicę główną, zwarty szereg kamieniczek w starym stylu, zegar miejski, ruiny zamku i ślady przypuszczalnych fortyfikacji wokół nich (skądinąd wiemy, że miasto na pewno miało umocnienia i obwałowania, było miastem zamkniętym), zbiór oryginalnych motywów krajobrazowych, jak kapliczki, krzyże, cmentarze. Najbardziej zachwylił ich krajobraz, oto te odczucia:

Sfalowany, lekko nachylony ku północy teren przecinają doliny dwu potoków Kosarza i Gałęzówki łączących się poniżej miasta. Łagodne, a miejscami urwiste stoki tworzą malowniczą oprawę dolin. Przecinają je liczne jary i wąwozy, prowadzące z wierzchołami na poziom stawów i łąk nadrzecznych. Tak więc rozległe panoramy okolic zmieniają się w ciasne wnętrza wąwozów i wspaniałe salony w dolinach meandrujących potoków. Skupienie tych form wzbogaconych jeszcze niewielkimi wzniesieniami tworzy niepowtarzalne piękno krajobrazu.

Naturalne walory krajobrazu to dar, wszystko inne zależy od człowieka. Wszystko, to organizacja, przestrzeni miejskiej, ukierunkowanie lub przeciwnie, na zachowanie w możliwym stopniu jej dawności, podkreślenie i wydobycie uroku detali i zakątków tworzących specyficzny klimat miejsca, mądre rozplanowanie rozwoju mieszkalnictwa, przeciwieście koniecznego, z uwzględnieniem jego nawiązania i wkomponowania w już istniejącą kulturę miejską.

Przybył z Krakowa (rok 1980), do których opinii tu się będziemy odwoływać, krytycznie ocenili lokalizację bloków mieszkalnych na zapleczu dawnego rynku, nad skarpą, ponieważ dominują niekorzystnie nad starą zabudową miejską i agresywnie zasłaniają oś widokową i panoramę na linii ruiny – kościół – miasto. Cyt: *Należało tam zaprojektować niską, zwartą zabudowę nawiązującą do tradycyjnej formy małomiasteczkowej, co by stanowiło organiczne uzupełnienie struktury starego miasta.* Krytyce poddano też inne domy i budynki (tu pomijamy celowo szczegóły o lokalizacji) jako tak przeciętne w formie, że nie wzbogacają urbanistycznie miasta. Ogólnie ujmując powstałe domy i domki jednorodzinne powiększyły obszar miasta i utworzyły kilkanaście nowych uliczek – te nie zawsze rozplanowano właściwie. Domy zbyt blisko sytuowane, przeskalowane podobne są tysiącom innych w kraju i nie tworzą nowego stylu ani nie nawiązują do historycznej zabudowy – ich właścicielom pozostawiono zupełną swobodę upodobań i formy. Najbardziej strukturze miasta historycznego zagroził wielofunkcyjny budynek

handlowo – usługowy (chodzi o dawny Dom Towarowy z Arkadią, dziś sklep).

Wykorzystując parcelę po dawnych wyburzonych, starych domostwach z XIX w. możliwe było tu, w centrum miasteczka piękne nawiązanie stylem do kamienic z przeciwległej strony ulicy głównej – z tego nie skorzystano, bo w czasie powstawania budynku przeważały na pewno względy praktyczne i funkcjonalność. Korzystniej zaś można ocenić lokalizację bloków mieszkalnych, wieżowców, na osiedlu Spółdzielni Mieszkaniowej (w l. 80 XX w. w porównaniu ze stanem obecnym było ich znacznie mniej), bo nie ingeruje w strukturę starej zabudowy. Podobnie jak zespół niskich bloków w południowej części miasta, nienaruszający historycznej struktury.

JAKIE WNIOSKI PRAKTYCZNE WYNIKAJĄ Z TEJ OPINII?

Wskazane byłoby odtworzenie, czyli rekompozycja krajobrazu a przynajmniej powstrzymanie dotychczasowego kierunku zmian.

Konieczne jest:

1. Zachowanie dominacji bryły kościoła otoczonego drzewami i zielenią nad starą częścią miasta (dziś ta bryła jest okazalsza, po rozbudowie świątyni).
2. Niezasłanianie osi widokowej i panoramy między ruinami w Podzamczu a starym miastem i, jeśli to możliwe, większe jej ucztylnienie.

Fotografia sprzed 2006 roku. Na narożniku dachu dawnej „Jedności” brakuje od kilku lat detali architektonicznych w kształcie ozdobnych dzbanów. Tak oto znikają nieodwracalnie ciekawe detale architektoniczne z naszych zabytków...

ZAPOWIEDŹ IMPREZY - Zapomniane zabawki i zabawy

W grudniu Bychawskie Towarzystwo Regionalne zaprosi mieszkańców Bychawy i okolic na XV Spotkania Regionalne ph. Zapomniane zabawki i zabawy

Zachęcamy starszych mieszkańców do poszukiwania w zakamarkach pamięci, młodszych do rozmów z rodzicami, dziadkami w celu odnalezienia zapomnianych już dzisiaj zabaw, ale też do porządków na strychach i głębokich szufladach w poszukiwaniu

dawno nieużywanych zabawek. Proponujemy formę konkursu w kategoriach:

- śpiewanki (np. Ole, Ole Janko, Stoi różyczka...)
- wyliczniki/wierszyki
- zabawy zespołowe
- zabawki (opis i prezentacja)
- zabawy
- inne

Szczegółowe informacje prześlemy Czytelnikom w następnym numerze „GR”.

Widok z rezerwatu na Bychawę (2012)

3. Nielokalizowanie nowych wysokich obiektów w granicach miasta oraz zapobieganie dalszemu rozpraszaniu budowy wokół miasta. W dbałości o jego zwartość stwierdzono, że w obrębie miasta i na obrzeżach można jeszcze zlokalizować 300 szeregowych niewysokich budynków.

4. Poszukiwanie nawiązań do kształtu parterowych domów o niskich dachach i wyrazistych okapach.

5. Zamaskowanie murami, skarpami, ewentualnie zielenią niekorzystnych widoków, źle zlokalizowanych budynków lub kłócących się z dawną architekturą.

6. Właściwe ukształtowanie i ochrona bram i miejsc widokowych – kapliczek, krzyży.

7. Wyeksponowanie detali architektonicznych starych budynków (renowacja, remonty zabezpieczające).

8. Zachowanie charakteru zazielenienia i upraw w otoczeniu miasta (aleje, smugi śródpolne, miękkie linie dróg i ścieżek).

Z pewnością powyższe wskazówki, wprawdzie ani narzucone, ani obowiązujące, mogą jednak uzmysłowić nam pewne dotychczasowe błędy i zaniedbania. Niektóre zmiany w mieście są już jednak nieodwracalne i stały się od lat faktem, bo w odpowiednim czasie zabrakło wskazań profesjonalistów, a zwykły mieszkaniec nie ma przecież wysokiej świadomości i wiedzy architektonicznej.

W dalszej rozbudowie miejskiej materii musimy sobie zadać pytanie, czy w Bychawie dominantą nad zabudową historyczną ma być budownictwo współczesne? Bo zgodnie z wymaganą praktyką urbanistyczną rozwój miasta i nowych inwestycji nie powinien przesłonić jego wartości zabytkowych.

Marzenia nie kosztują, bądźmy więc optymistami i uwierzmy, że coś się pod tym względem zmieni. I że będzie tak jak w tej wizji pozostawionej w 1980 roku przez krakowian:

[oto] postać krajobrazowa uczytelniona liniami drzew i ogrodzeń, ozdobiona lampami, ławkami, brukowaną i płytowaną nawierzchnią głównej ulicy i rynku stałaby się atrakcją dla turystów i przedmiotem dumy mieszkańców. Podobne realizacje w krajach zachodnioeuropejskich to normalna praktyka urbanistyczna.

Główne źródło: Patoczka Piotr, Postać krajobrazowa miasteczka Bychawa koło Lublina [w:] Teka Komisji Urbanistyki i Architektury Oddział PAN w Krakowie t. XVIII 1984

Wyróżnienia w tekście pochodzą od autorki.

Różek z fraszka

Porozumienie stron

Pewna żona meza była
I w tym była babiska siła
By udobruć hac jakos kobite
Pan maż usłuzanie podawał pyte.
pyta daw: - skrecony rzemieni,
narzedzie chłobsty

Międzynarodowy Festiwal Śladami Singera w Bychawie 21-22 lipca

I dzień festiwalu

21.07.2012

godz. 15.00 - 15.30 Korowód

~Monika Głazik~ Miałam ogromną przyjemność wziąć udział w tym wydarzeniu. Ruszyliśmy spod liceum. Wielu młodych ludzi, głównie goście z obcych krajów, w ekscentrycznych przebraniach i strojach. Najróżniejszymi rekwizytami i egzotyczną muzyką przyciągali uwagę przechodniów, którzy dołączali do nas i bawili się razem z nami. Był to wspólny

przemarsz z akompaniamentem, pokazami cyrkowymi i tańcami. W powiewających flagach i ubiorach dominował pomarańczowy – kolor festiwalu. Korowód międzynarodowych artystów, wolontariuszy i mieszkańców miasta zakończył się w parku. Potem przeszliśmy do Bychawskiego Centrum Kultury, by wziąć udział w kolejnym wydarzeniu.

MAŁEK MATYSZEK

godz. 18.30 - 19.00 Opowieści z Bramy

~Kinga Moląg (MIK)~ Warsztaty historyczno-kulturowe pod okiem Aleksandry Duż z Ośrodka „Brama Grodzka” miały na celu przede wszystkim przedstawienie sylwetki pisarza Isaaca Bashevisa Singera. Pani Ola zapoznała nas z życiem noblisty, a także z opowiadaniem

Jentl, chłopiec z jesiwi, którego akcja rozgrywa się m.in. w Bychawie. Treść tej opowieści przedstawiliśmy w naszym filmie pt. *Przemiana* (zrealizowanym przez Młodzieżową Inicjatywę Kulturalną – przyp. red).

godz. 20.00 - 21.30 Projekcja filmu *Jentl* w Bychawskim Centrum Kultury

~Z Wikipedii~ Amerykańsko-brytyjski melodramat z 1983 roku na podstawie utworu I.B. Singera *Jentl, the Yeshiva Boy*. Oskar za najlepszą muzykę.

Początek XX wieku. Yentl (Barbra Streisland), młoda i niezwykle utalentowana dziewczyna buntuje się przeciw ortodoksyjnej tradycji zabraniającej kobietom uczenia się. Chcąc zgłębiać wiedzę, po śmierci ojca przebiera się za chłopca i przyjmuje imię Anschel. W drodze do miasta poznaje Avigdora, który się nią opiekuje. Oboje zamieszkują u znajomej

gospodyni. Rabin, któremu Avigdor przedstawił Anschelę, zgadza się przyjąć go na naukę. Yentl - Anschel i Avigdor uczą się w jesiwie w Bychawie. Jednak ziszczanie pragnień nie daje Yentl spodziewanego

szczęścia. Musi ukrywać swoją miłość do Avigdora, który ma narzeczoną Hadassę. Kiedy nie dochodzi do ślubu z powodu oporu rodziców dziewczyny, zdesperowany Avigdor proponuje Anschelowi, by ten zastąpił go w roli męża. Yentl musi dokonać trudnego wyboru.

SCZEPAN KASJURA

II dzień festiwalu

22.07.2012

godz. 10.00 - 12.00 Ekspresowy kurs jidysz

~Barbara Cywińska~ Ekspresowy, bo zaledwie dwugodzinny kurs jidysz odbył się podczas festiwalu Singera w międzynarodowym towarzystwie: polsko-francusko-izraelskim. To było ciekawe doświadczenie językowe, edukacyjne i towarzyskie. Jidysz to język Żydów aszkenazyjskich w X-XII w., mowa potoczna, powstała z połączenia języków niemieckich i słowiańskich z dodatkiem słownictwa hebrajskiego. Żydzi, mieszkając w różnych krajach, wśród ludności innej narodowości, kontaktowali się z nią i w znacznej mierze

przyswoili sobie jej język, zwłaszcza na płaszczyźnie kontaktów społecznych. Stąd np. z niemieckiego brzmiące „a gut morgen” czyli dzień dobry. W jidysz potrafię się przywitać, przedstawić, użyć kilku podstawowych zwrotów grzecznościowych. W trakcie kursu poznałam alfabet. Niezwykle tajemniczo wygląda moje imię zapisane w jidysz. Ty też, miły Czytelniku, spróbuj zapisać swoje imię, korzystając z tego alfabetu. Pamiętaj przy tym, że piszemy odwrotnie niż w języku polskim czyli od prawej strony kartki do lewej, tak też czytamy. Powodzenia!

~Karolina Niedźwiedź~ Kilka miesięcy temu rozpoczęła się nasza przygoda z festiwalem. Cały okres przygotowań łączył pracę i dobrą zabawę. Poznaliśmy historię naszego miasteczka, które kiedyś było tak licznie zamieszkiwane przez ludność żydowską. Zajrzeliśmy do miejsc, które na co dzień są zamknięte, poznaliśmy ich przeszłość. Mogliśmy sobie wyobrazić jak bardzo zmieniała się Bychawa na przestrzeni lat.

Przez cały ten czas przygotowywaliśmy się do wielkiego lipcowego finału, biorąc udział w różnych warsztatach, m.in. w fireshow, które nas zainspirowały do dalszych ćwiczeń. Poznaliśmy niesamowitych instruktorów, pod których okiem uczyliśmy się, jak obchodzić się z ogniem. Na początku wzbudzało to

w niektórych strach, ale dzięki trenerom szybko okazało się, że potrafimy ogień „oswoić”.

Drugimi warsztatami były warsztaty filmowe, dzięki którym mogliśmy pogłębić swoją wiedzę na temat filmu. Poznaliśmy różne rodzaje filmów i to jak zmieniał się on przez lata. W końcu przeszliśmy do samego nagrywania. Stworzyliśmy film i czekaliśmy na jego premierę.

W końcu nadszedł dzień festiwalu. Już w południe przyjęliśmy naszych gości z zagranicy. Z zaciekawieniem przyglądaliśmy się naszemu miastu, po którym ich oprowadziliśmy. Festiwal rozpoczął się od przemarszu korowodu główną ulicą naszego miasta...

godz. 16.00 - 18.00 Sztafeta Pamięci

~Iza Krzyżanek~ *Sztafeta Pamięci* to zdarzenie, którego bohaterami byli mieszkańcy naszego miasta. Zaraz po szalonej paradzie mogliśmy w Bychawskim Centrum Kultury porozmawiać o historii Bychawy. Ja nawet przeprowadziłam taką rozmowę z naszym Panem Burmistrzem. Wydarzenie było otwarte – każdy mógł przyjść, opowiedzieć lub posłuchać historii o mieście.

~Karolina Niedźwiedź~ Centrum kultury odwiedzili również bychawscy seniorzy, którzy podzielili się z nami swoimi wspomnieniami. Dowiedzieliśmy się m.in. jak żyło

się w dawnej Bychawie, gdzie kiedyś mieszkało tak wielu Żydów.

Janina Rapa wspominała przedwojenną Bychawę

MAŁEK MATYSZEK

godz. 19.00 - 20.00 Premiera filmu *Przemiana*

~Iza Krzyżanek~ Wielkie zaskoczenie na premierze filmu *Przemiana* stworzonym przez moje koleżanki i kolegów. Film był naprawdę świetny!

~Karolina Niedźwiedź~ Sala zapełniła się po brzegi. Kiedy zgasły światła i zapanała cisza wszyscy w skupieniu zaczęli oglądać efekt naszej pracy. Niekiedy spędzaliśmy dużo czasu nagrywając jedną scenę, chcąc by była jak najlepsza. Gdy jednak usłyszeliśmy oklaski i zobaczyliśmy, jak wszyscy wstają i gratulują nam filmu, to aż iza kręciła się w oku. To było niesamowite, bo tak naprawdę

mogliśmy w pewnym stopniu spełnić swoje marzenia i zobaczyć się na dużym ekranie. Myślę, że film przypadł do gustu naszym zagranicznym przyjacielom, jak i również bychawskiej publiczności, co wiele dla nas znaczyło.

Potem, po projekcji filmu *Jentl* mieliśmy jeszcze ognisko, na którym mogliśmy się lepiej poznać. Nie było ważne jakim językiem mówiliśmy, ani z jakiego kraju pochodziliśmy, wszyscy byliśmy tacy sami i to właśnie stworzyło tak niesamowitą atmosferę.

Kadr z filmu *Przemiana*

HTTP://WWW.YOUTUBE.COM/USER/SENAMCBI

godz. 10.00 - 17.30 Warsztaty plastyczne, cyrkowe, tańca, bębniarskie, graffiti, muzyki klezmerskiej, fireshow

~Kinga Moląg~ Drugi dzień warsztatów został zrealizowany dla wszystkich mieszkańców Bychawy. Do naszej dyspozycji byli zagraniczni instruktorzy. Wolontariusze z całej Polski oraz z zagranicy przygotowali wiele warsztatów, zaprezentowali także rzeczy, które w Bychawie nigdy nie miały miejsca, a te które już znamy, pokazali z innej strony. Tak więc Karolina Szaturska poprowadziła warsztaty teatralne, Tomek Kawecki pokazał nam sztukę flowerstick, czyli jak odbijać dwoma kijkami tak, żeby ten trzeci nie spadł, Marcin Borkowski odkrył przed nami tajemnicę żonglerki, Seweryn Chwała pokazał, że graffiti to sztuka, a nie wandalizm. Tatiana Tikhonova zapoznała nas z tańcem afrykańskim, Daniel Kennedy uczył języka jidysz, zespół Mashke odkrył w nas talenty wokalne, Tomek Maped poprowadził warsztaty plastyczne, a grupa

In Nomine w składzie: Konrad Kowalski, Zuza Gabłońska, Wiktoria, Stasio Chołyk i Bartek Danielkiewicz dali nam lekcję obsługi kijów, poi i wachlarzy czyli fireshow. Wieczorem w parku wszyscy artyści, którzy nas odwiedzili, prezentowali swoje umiejętności.

~Karolina Niedźwiedź~ Bardzo spodobały mi się warsztaty teatralne w parku. Wzbudzaliśmy zainteresowanie oglądających nas ludzi dźwiękami, które wydawali podczas licznych zabaw i ćwiczeń. Otrzymaliśmy cenne wskazówki, które przydadzą się podczas gry aktorskiej. Obejrzelśmy również niesamowite spektakle plenerowe przygotowane przez naszych zagranicznych przyjaciół. Wzbudzały zachwyt, ale i śmiech.

SCZEPAN KASJURA

II dzień festiwalu

22.07.2012

godz. 20.00 - 21.00 Koncert klezmerski zespołu Mashke z Francji

~Monika Głazik~ Koncert zespołu Mashke przed Bychawskim Centrum Kultury okazał się wisienką na festiwalowym torcie. Wisienką, a nawet rzekłabym, że prawdziwym cherry (wiśniówką), bo *mashke* w jidysz oznacza alkohol. Czteroosobowy zespół przyjechał do Bychawy z Paryża, gdzie od roku artyści występują razem. Tak piszą sami o swojej muzyce na stronie internetowej www.mashke.fr: *Mashké to spotkanie czterech muzyków pochodzących z różnych miejsc i światów, to połączenie tradycyjnej żydowskiej muzyki z Europą Wschodnią z własną rzeczywistością i dźwiękami.*

Serce zespołu to Violaine Lochu i jej potężny, pokrępowany, niczym *mashke*, głos. Szansonistka z Bretanii (notabene z krainy z której pochodzą zaprzyjaźnieni z Bychawą Francuzi), magister sztuk wizualnych ukończonych w Rennes. Gdy po raz pierwszy usłyszała aszkenazyjską muzykę to od razu się w niej zakochała. I tak zaczęła się jej kariera, wzmocniona jeszcze szlifem gry na akordeonie (po wcześniejszej solidnej edukacji w klasie fortepianu) i nauką języka jidysz. Teraz trudno w to uwierzyć, a jeszcze kilka lat temu Violaine nigdy nie myślała, że mogłaby śpiewać w jidysz lub po hebrajsku...

Grupę Mashke, z wokalistką grającą na akordeonie, tworzy trzech instrumentalistów: fenomenalny klarncista jazzowy David Zouker (założyciel zespołu), znakomity perkusista Nicolas Derolin,

który ponad 14 lat temu rozpoczął naukę na orientalnych instrumentach perkusyjnych m.in. darbouce (bębenek) oraz gitarzysta Loïc Audry, który podczas swoich podróży odkrył również język arabski i bliskowschodnią muzykę i sam nauczył się grać na buzuki (rodzaj gitary) i na mandolinie.

Violaine zaśpiewała w Bychawie kilkanaście żydowskich piosenek w języku nieznanym publiczności - jidysz. Każdą zapowiadała Ola Duż z Bramy Grodzkiej przybliżając pokrótce słuchaczom jej treść. A oto o czym opowiada *Bistu mit mir broygez*, moja ulubiona: *Jesteś na mnie zła, ale nie wiem dlaczego. Może chcesz wiedzieć, czy cię kocham? Chodźmy razem do rabina. Damy mu prezent, a on zapyta Boga co jest dla nas dobre. A kiedy będziemy wracać z powrotem, udamy się na targ. Wtedy kupię Ci zegarek i sukienkę. Więc nie gniewaj się już, szybko przygotuj stół, usiądź i zjedz ze mną, i mnie pocałuj.*

Utwory autentyczne aż do bólu, wykonane na poziomie mistrzowskim, doskonale nagłośnione przez Marcina Maczkę (instruktora BCK) brzmiały w uszach do późna, i jak alkohol rozgrzewały publiczność i „wchodziły w nogi”. Po ponadgodzinnym koncercie okraszonym tańcem przed sceną (głównie gości z Francji), po kilku bisach (na zakończenie była nawet Edith Piaf), można było jeszcze kupić płytę zespołu i otrzymać na niej indywidualną dedykację od wokalistki.

godz. 22.30 - 23.00 Opowieści Synagogi

~Marek Kuna~ Ostatni już spektakl z cyklu singerowskich wędrowek, w ich bychawskim etapie. Rozegrał się w niesamowitej nocej atmosferze, sprawił że martwe wnętrza ożyły znów ludzkim tłumem i głosami. Tak więc najpierw pouczono uczestników gdzie mają stanąć - tu polsko, tam angielszczyzną. A potem z głośników popłynęła opowieść o bychawskiej synagodze, o zdobiącej ją niezwyklej polichromii, o biblijnym zwierzyńcu tam przedstawionym i treści hebrajskich napisów widniejących na ścianach.

Były też odtworzone z nagrań wspomnienia starszych bychawian o społeczności żydowskiej miasta, jaką pamiętali i strasznym losie bychawskich Żydów. Były pieśni żydowskie w jidysz wykonane przez dwójkę wokalistów pochodzących

z Turcji i Izraela. Ale największe wrażenie wywarł monodram wg opowiadania I.B. Singera w przejmującym wykonaniu p. Witolda Dąbrowskiego - aktora teatru „Brama Grodzka” z Lublina.

Aby poruszyć widownię losem dwojga listków na drzewie nie wystarczy niezwykła pamięć i doskonały warsztat aktorski. Potrzebne jest chyba głębokie zrozumienie singerowskiej prozy i zauroczenie minionym światem żydowskich sztettl.

Przy okazji trzeba wyrazić podziękowanie jakie należą się od społeczności Bychawy i miłośników Singera obecnemu właścicielowi budynku synagogi p. Wieczorkiewiczowi za utrzymanie wartości historycznej i artystycznej oraz należytą konserwację budowli. To chyba dobrze wydane pieniądze!

godz. 21.00 - 22.00 happening Ulica Singera oraz spektakl teatru ognia w parku

~Tomek Hanaj~ Spod BCK do parku wyruszyła niezwykle tajemnicza *Ulica Singera*. *Ale ważne, ważne jest to by się nie bać ucale* - refren piosenki Kol Haolam Kulo, którą podczas przejścia uczestników spod BCK uczył Witold Dąbrowski z Ośrodka „Brama Grodzka - Teatr NN”. Piosenki, której melodia i te proste słowa jednoczyły wszystkie osoby biorące udział w happeningu *Ulica Singera*. Ideą było upamiętnienie naszego pisarza. Przejście spod BCK do parku, gdzie czekali na nas spragnieni ognia młodzi bychawianie wiązało się chyba z najcudowniejszą formą festiwalu - pojednaniem mieszkańców, gości z Francji oraz festiwalowych wolontariuszy i artystów. I nie ważne czy mały czy duży, czy wysoko postawiony urzędnik czy artysta w dziwacznym stroju. Wszyscy śpiewając te słowa podążali kolumną prowadzoną przez rozkołysane flagi z logo festiwalu, które jeszcze bardziej nadawały wyjątkowości tego prostego, a jakże wspaniałego zabiegu. I mimo, jak ktoś wspominał *byłem w 10 miejscach na raz to jednak Ulica*

Singera była wydarzeniem, na którym warto było zobaczyć uśmiech, wzruszenie, miłe gesty wśród uczestników.

~Karolina Niedźwiedź~ Kiedy wszyscy dotarli na miejsce rozpoczął się teatr ognia, w którym wzięła udział grupa In Nomine wraz z naszą bychawską młodzieżą. Z lekkim stresem, ale i podekscytowaniem wychodziliśmy na naszą scenę. W jednej chwili ciemny park zapłonął niczym pochodnia. Kije, pojkę, wachlarze wszystko płonęło w naszych rękach, a my bawiliśmy się ogniem, z dumą prezentując nasze umiejętności. Wszyscy wokół byli zachwyceni, jak w tak krótkim czasie mogliśmy się tak wiele nauczyć. Nasz występ przyciągnął chyba wszystkich mieszkańców Bychawy. Brawa nie miały końca, a my szczęśliwi i zadowoleni ze sceny, nie mogąc się doczekać kolejnego występu już za rok. Kiedy wszyscy udali się do synagogi by wysłuchać opowieści, my musieliśmy jeszcze ochłoniąć i nacieszyć się tą chwilą.

Afterparty po godz. 23.00

~Kacper Wróblewski~ Festiwal Śladami Singera dotarł naprawdę wszędzie. Późnym wieczorem wybrałem się do naszej bychawskiej pizzerii „Dragon”. Już z daleka mogłem usłyszeć wydobywające się z kawiarni dźwięki, które nie miały nic wspólnego z dzisiejszą muzyką popularną. Okazało się, że członkowie zespołu

Mashke po swoim koncercie i całym wyczerpującym dniu odpoczywają w naszej pizzerii jadając bychawską pizzę i smakując lokalnego piwa. Uczta w bychawskim pubie z pewnością im smakowała, ponieważ przygrywali na swoich instrumentach przez cały późny wieczór ku uciesze innych gości.☺

~Tomasz Hanaj~

ekspresowe dwa dni, wiele inicjatyw i wydarzeń, ale wszystko co dobre szybko się kończy... Aczkolwiek wszystko co było, jest i trwać będzie! Bo mimo, że przygoda z Festiwalem oficjalnie się zakończyła, to rezultat jest oszałamiający. Przede wszystkim rozwój młodzieży, chęć działania na rzecz lokalnej społeczności, poszukiwanie nowych inspiracji, zakładanie kółek teatralnych, fireshow, pomoc, tolerancja i sumienność!

Zaczęli przygodę, która na etapie wkraczania w dorosłe życie pchnęła ich o krok dalej. Stanęli przed nowymi możliwościami, uwierzyli w siebie i z pełną motywacją

działają dalej! Bez młodzieży festiwal nie byłby tak cudowny i tak dobrze zorganizowany, to dzięki nim dostajemy wiadomości z różnych stron świata z podziękowaniami za Bychawę - za przyjęcie, energię i nowe znajomości. Cyt. *It was amazing I love Bychawa!*

LISTA SINGERA/MŁODZI, AMBITNI: Iza Krzyżanek, Kinga Mołag, Patrycja Kowalczyk, Monika Kowalczyk, Karolina Białkowska, Kamil Gryta, Daniel Fiori, Aldona Jeziernicka, Magda Gęba, Karolina Niedźwiedź, Justyna Kostruba, Ola Żołyńca, Anna Rogowska, Agnieszka Górniak.

Podziękowania

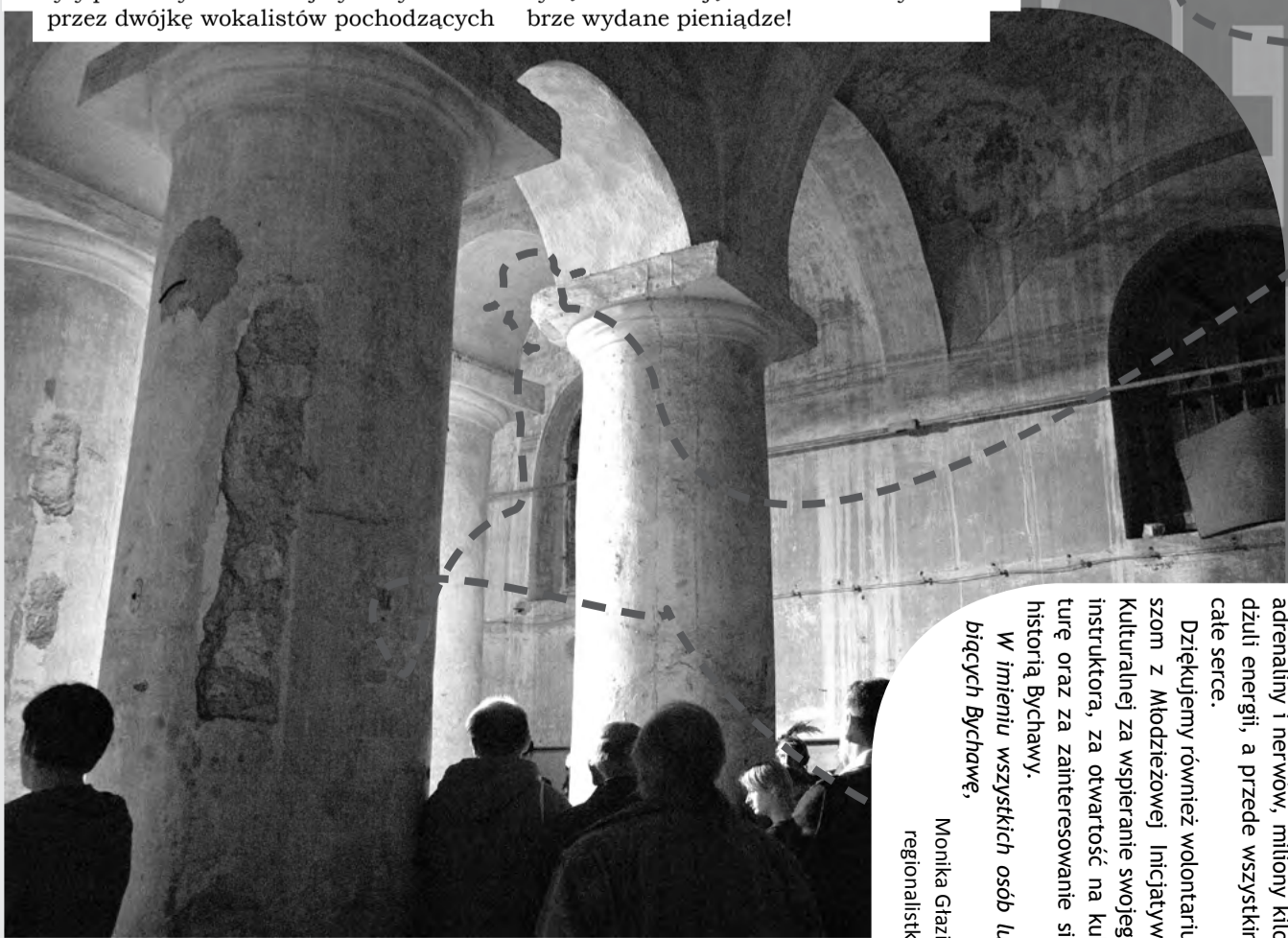
Bychawa w lipcu stała się jednym z przystanków na drodze międzynarodowego festiwalu Śladami Singera. Na jego program w Bychawie złożyło się kilkanaście imprez artystycznych odbywających się w ciągu dwóch w kilku miejscach równocześnie. Od rana do wieczora przez dwa dni Bychawa aż kipiała od różnorodności festiwalowych wydarzeń. W imprezie wzięło udział kilkadziesiąt osób różnej narodowości, w różnym wieku i o różnych zainteresowaniach. Program doskonale połączył kulturę i naukę z rozrywką i zabawą.

Za organizację tego wyjątkowego na skalę europejską wydarzenia serdecznie dziękujemy wszystkim pomysłodawcom, wykonawcom i partnerom festiwalu, ale w szczególności jego głównemu animatorowi w Bychawie - Tomaszowi Hanajowi (instruktorem BCK). Tomek włożył w to wydarzenie setki godzin pracy, mo-rze wiedzy i doświadczenia, ocean adrenaliny i nerwów, miliony kilodżuli energii, a przede wszystkim całe serce.

Dziękujemy również wolontariuszom z Młodzieżowej Inicjatywy Kulturalnej za wspieranie swojego instruktora, za otwarcie na kulturę oraz za zainteresowanie się historią Bychawy.

W imieniu wszystkich osób lubiących Bychawę,

Monika Głazik
regionalistka

Dziecięca Bychawa. Wszystko za darmo!

Reminiscencja

Ukrywająca się pod inicjałami „mg” (tajemnicą bychawskiego poliszynela jest, że „mg” to kobieta) autorka, zamieszczonego w numerze 6 „Głosu Ziemi Bychawskiej” na rok 2012, tekstu „Wszystko za darmo!” tym razem pobłądziła w swojej działalności dziennikarskiej.

Przepraszam, ale zamieszczona na łamach gazety wzmianka (sic!) na temat drugiej edycji „Dziecięcej Bychawy” nie jest materiałem ani informacyjnym ani, tym bardziej, analitycznym.

Organizatorem festynu, mówiąc kolokwialnie, przyświecała idea zintegrowania środowiska Rodzin Bychawskich w atmosferze równości ale nie depersonalizacji.

Panią „mg” interesuje kto za to wszystko zapłacił w kontekście poniesionej straty.

Otóż, zapłacili za to sponsorzy, a według „Słownika wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem” Władysława Kopalińskiego (Warszawa 1999, „Świat Książki”) sponsorem jest osoba fizyczna lub prawna finansująca jakieś przedsięwzięcie kulturalne, społeczne albo produkcyjne, w części lub w całości.

Proszę wybaczyć, ale nie chcę być posądzony o uprawianie kryptoreklamy i w związku z tym nie podam ich nazw i zainteresowanych odsyłam natomiast do programowego afisza.

Droga Pani „mg”, proszę się nie obawiać, nie ponieśli oni straty. Osiągnięto same zyski. A to dlatego, że wszyscy oni podeszli do sprawy w kategoriach moralnych a nie materialnych. Tak, tak tacy ludzie, dzięki Bogu, jeszcze są.

Nie podzielałam zdania Pani „mg”, że „kultura masowa i związana z nią konsumpcja i rozrywka... wydaje się być sednem wszystkiego”. Sednem wszystkiego jest bowiem kultura bycia oraz idące za nią dobro i autentyzm.

Nie zamierzam tutaj, nie czuję się do tego powołany, analizować mechanizmów regulujących zjawisko tak zwanej „kultury masowej”. Czytelnik znajdzie bowiem na ten temat bogatą literaturę fachową, a także szereg prognoz coraz popularniejszej u nas futurologii, zawierających zarówno wiele trafnych poglądów, jak i nacechowanych wyobraźnią wizji.

Nie wiem czy Pani „mg” uczestniczyła w festynie, czy może była chociaż jego obserwatorem.

Dziwię się natomiast, dlaczego zaliczyła w popelnionym przez siebie tekście bychawską imprezę do typowych przedsięwzięć kultury masowej, któremu to zjawisku sam notabene również odmawiam zasadniczych pozytywów, takich jak styl, autentyczność wartości czy ambicje wychowawcze.

Czyżby Panią „mg” zasugerowała sama nazwa festynu?

Leon Gąsiorowski

Od redakcji:

„Ukrywająca się” pod inicjałami mg autorką tekstu pt. *Wszystko za darmo!* „GZB” 7/2012 jest Monika Głazik.

Ach co to był za dzień!

Piotr Gęba, dyrektor BCK

Ile radości i uśmiechu zagościło na twarzach najmłodszych mieszkańców naszej gminy kiedy spotkaliśmy się na drugiej edycji „Dziecięcej Bychawy” organizowanej przez Bychawskie Centrum Kultury i Przedszkole „Akademia Poziomkowa” w dniu 24 czerwca

Dzieci wraz z rodzicami przybyły w tym dniu na plac zabaw przy BCK. Byliśmy bardzo zaskoczeni tak liczną grupą maluchów i dorosłych, którzy z uśmiechem na twarzy wchodzili na kolorowy plac zabaw

Tym bardziej, że jako organizatorzy z troszczyliśmy się o wspaniałe dmuchane zamki, zjeżdżalnie, trampoliny, darmowe lody, watę cukrową i popcorn. „Akademia Poziomkowa” zorganizowała także pokazy rycerskie, kielbaski z grilla, słodkie

JACEK GODLEWSKI

Nie przegap takiej uczy!

Jest ucztą dla ciała, jest ucztą dla ducha! Ta oferuje i jedno, i drugie. 29 września w sobotę w barze „U Sasy” nad zalewem Podzamcze urządzimy prawdziwe, literacko-kulinarne spotkanie

Wspólnie z uczestnikami konkursu będziemy czytać i smakować to, co przeczytaliśmy!

Przypominamy, że dobiega już do końca literacko-kulinarne konkursy ph. *Uczta dla Mola*. Jest jeszcze tylko kilka dni na

szaszłyki, malowanie twarzy oraz przedstawienie teatralne, w którym brali udział rodzice. Atrakcje dla dzieci były dostępne przez całe niedzielne popołudnie. Dodatkowo organizatorzy przygotowali liczne konkursy i wspaniałe nagrody. Radość jaka towarzyszyła dzieciom tego dnia, jest wprost nie do opisania, co oddają zamieszczone zdjęcia. Dzięki tej imprezie dzieci integrowały się ze swoimi rówieśnikami, korzystały z atrakcji, bawiły się i zawierały przyjaźnie. Cieszy nas fakt, że KAŻDE DZIECKO, miało szansę doznać tych wszystkich atrakcji, nie opuszczając naszej Małej Ojczyzny i zachować kieszonkowe na wakacyjne wycieczki, gdyż organizatorzy zatroszczyli się o sfinansowanie tej imprezy (BCK i „Akademia Poziomkowa”). Już dziś zapraszam na kolejne edycje naszych dziecięcych spotkań. Mam nadzieję, że każdego roku liczba uczestników będzie wzrastać. W imieniu swoim i współpracowników pragnę podziękować Dyrekcji Przedszkola „Akademia Poziomkowa” za owocną i miłą współpracę.

Mam nadzieję, że w równie miłej atmosferze spędzimy „Dziecięcą Bychawę” w przyszłym roku. Do zobaczenia!

odnalezienie w dowolnej książce z literatury pięknej opisu uczy, przyjęcia. Na opisy czekamy do 20 września. A potem już tylko pozostanie niecierpliwie oczekiwanie na sobotni wieczór.

Organizatorzy: Miejska Biblioteka Publiczna w Bychawie, bar „U Sasy”

Partnerzy: Bychawskie Centrum Kultury, hurtownia elektryczna LENART

Patronat: Starosta Lubelski, Burmistrz Bychawy

Patroni medialni: Radio Lublin, „Panorama Powiatu”, „Głos Ziemi Bychawskiej”, „Dziennik Wschodni”

Szlak „Doliną Kosarzewki” dwa razy dłuższy!

Monika Głazik

Trasa rowerowa „Doliną Kosarzewki” w czerwcu tego roku podwoiła swoją długość. Nowy, trzynastokilometrowy odcinek został oficjalnie otwarty 22 lipca. W imprezie wzięło udział ponad 220 osób, a nową część oznakowanego szlaku z Krzczonowa do Bychawy przejechało aż 130 rowerzystów

W otwarciu zorganizowanym przez Urząd Miejski w Bychawie wzięło udział również trzydziestu gości z La Chapelle sur Erde (partnerskiego miasta Bychawy), stąd impreza została „sprzedana” mediom pod hasłem „Polsko-francuski rajd rowerowy”. Z pozytywnym skutkiem: do Bychawy przyjechali przedstawiciele większych lubelskich mediów.

Oznakowany w tym roku odcinek szlaku rozpoczyna się w Bychawie i biegnie przez miejscowości Wola Duża, Skawinek, Kosarzew Dolny Kolonia, Kosarzew, Zielona do centrum Krzczonowa, gdzie kończy się na placu przy szkole za słynnym rondem. Oznakowania to w większości znaki drogowe R1a i R1b, w przypadku szlaku rowerowego „Doliną Kosarzewki” są to białe kwadraty lub prostokąty z czarnym symbolem roweru oraz żółtym paskiem lub strzałką, pokazującą kierunek jazdy. Bo nasz bychawski szlak na mapie szlaków rowerowych Lubelszczyzny ma kolor żółty. Teraz 26 kilometrowy, nadal niezbyt trudny, bez wielu stromych podjazdów, przebiega przez północną część naszej gminy i sąsiednie Strzyżewice i Krzczonów, od Osmolic przez Bychawę do Krzczonowa (i odwrotnie). W Krzczonowie nasz szlak łączy się z oznakowanym kilkanaście lat temu szlakiem zielonym.

W tym miejscu przypomnę tylko, jak równe dwa lata temu czytaliśmy w „Głosie Ziemi Bychawskiej”(5/2010): Mam nadzieję, że nastąpi kiedyś kontynuacja budowy szlaków rowerowych, tak by w przyszłości udało się połączyć naszą gminę z głównymi szlakami regionu lubelskiego (...) Dobrym

Start Krzczonów

pomysłem wydawać by się mogła też rozbudowa szlaku „Doliną Kosarzewki” np. do źródła Kosarzewki.

Czyli marzenie kilku osób w Bychawie właśnie się spełniło. Turysta teraz bez trudu odnajdzie źródła rzeki Kosarzewki. W czasie wycieczki doliną tej rzeki towarzyszy nam niemal przez cały czas szum wody. Zupełnie jak Roztoczu...

W kosztach budowy nowego odcinka (projekt organizacji ruchu, tablice, słupki, drogowskazy) partycypowały obie gminy: Bychawa i Krzczonów, dzieląc się kosztami fifty-fifty, co na głowę dało po 4 tys. zł (rozłożone na budżety roku 2011 i 2012). Wielu metrów drogi lub chodnika za te pieniądze by nie wybudował, a ile przyjemności dla lubiących aktywny tryb życia i spotkania z przyrodą!

Uczestnicy rajdu mieli do wyboru dwie możliwości: mogli przejechać nowy odcinek z organizatorami tam i z powrotem, była to opcja dla bardziej zaawansowanych, lub skorzystać ze zorganizowanego transportu do Krzczonowa i przejechać szlak tylko w jedną stronę. Sympatyczne, że z pierwszej możliwości skorzystało aż kilkadziesiąt osób, głównie rowerzystów z lubelskich klubów rowerowych (Lubelski Klub Rowerowy „Welocyped”, stowarzyszenie Porozumienie Rowerowe), m.in. w obie strony pojechała

Meta Bychawa

z nami Rodzina Klisowskich, Zbigniew Kaczmarczyk z synem, Piotr Kieraciński, Henryk Król i inni.

Przecięcie wstęgi i oficjalne otwarcie szlaku odbyło się w centrum Krzczonowa z udziałem władz obu gmin. Wstęgę przecięli inwestorzy czyli burmistrz Janusz Urban, wójt Marian Podsiadły, a także przedstawiciele gości z La Chapelle sur Erdre z Francji – mer Fabrice Rousell, wykonawca szlaku – Sławomir Juraszewski, a także propagatorzy idei tworzenia sieci szlaków turystycznych w gminie Bychawa – Marek Kuna i Monika Głazik.

Potem cała wycieczka – 130 rowerzystów – bez żadnych uszczerbków na zdrowiu i w sprzęcie, z towarzyszeniem TVP przejechała szlakiem do Bychawy. Przejazd asekurowała lubelska drogówka, bychawska policja i pogotowie, a także OSP z Woli Dużej (dziękujemy!). Organizatorzy zapewnili wszystkim uczestnikom poczęstunek, najpierw w ośrodku kultury w Krzczonowie (regionalne ciasta), a po zakończeniu rajdu również w Bychawie. Pierogi i łazanki z baru „U Sasy” serwowane zmęczonym rowerzystom na placu przed urzędem miasta były przepyszne. Imprezę dofinansowała Lokalna Grupa Działania na Rzeczą Powiatu Lubelskiego „Kraina wokół Lublina”.

W związku z udziałem w otwarciu szlaku mieszkańców z Francji, rodziny przyjmujące miały za zadanie nie tylko zapewnić swoim gościom jednoślady, ale również samemu wziąć udział. Rajd okazał się więc nie tylko imprezą międzynarodową, ale i rodzinną, integrującą całe rodziny. Najstarszy uczestnik miał ponad 80 lat, a najmłodszy, Kalina, 12 dni!

Małe jest piękne!

Od 1 września 2012 roku Szkoła Podstawowa w Zaraszowie funkcjonuje jako szkoła niepubliczna prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Zaraszów i Okolic. Przy szkole jest prowadzony również niepubliczny oddział przedszkolny

Organizacja szkoły nie uległa zmianom w kwestii edukacyjnej, zmienił się tylko organ prowadzący oraz źródło finansowania placówki, którym będzie **wyłącznie** subwencja ministerialna. Nauka w szkole, jak i w przedszkolu będzie nadal bezpłatna, a zajęcia prowadzone będą przez dotychczasową kadrę pedagogiczną, która gwarantuje wysoki poziom nauczania i wychowania. Mała liczba uczniów w szkole stwarza przyjazną, rodzinną atmosferę oraz poczucie bezpieczeństwa i indywidualne traktowanie każdego dziecka, czego może nie zapewniać duża placówka.

Stowarzyszenie w celu uatrakcyjnienia oferty edukacyjnej szkoły ubiega się o pozyskanie dodatkowych środków finansowych z projektów, np. od września będzie realizowany projekt z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, w ramach którego zostanie przeprowadzony cykl dodatkowych

zajęć tematycznych, a poza tym uczniowie otrzymają dofinansowanie do wycieczki szkolnej w Góry Świętokrzyskie. Ponadto nasza szkoła ubiega się o otrzymanie dotacji z projektu unijnego dla przedszkola.

Nasza szkoła jest placówką, dla której każde dziecko jest ważne. Oferujemy dzieciom:

- oddział przedszkolny czynny codziennie od 8.00 do 13.00, zajęcia dodatkowe i świetlicowe do godz. 14.30,
- w przedszkolu zapewniamy zajęcia z języka angielskiego, rytmiki, opiekę logopedyczną; dla uczniów z niepełnosprawnością specjalistyczne zajęcia prowadzone przez wykwalifikowaną terapeutę,
- bezpieczeństwo i dobrą zabawę w małych grupach,
- piękny, nowy plac zabaw, duże boisko, ekologiczne otoczenie,
- wszechstronny rozwój wspierany z pasją, humorem i oddaniem przez wykwalifikowaną kadrę,
- bezpłatną naukę (utrzymujemy się tylko z subwencji oświatowej),
- stołówkę szkolną (catering); świetlicę, salę komputerową z dostępem do Internetu,
- udział w dodatkowych zajęciach, których potrzebują dzieci (koła zainteresowań, zajęcia wyrównawcze),

- udział w realizacji super ciekawych zajęć realizowanych z projektów finansowanych przez Unię Europejską,
- gwarantujemy darmowe podręczniki dla każdego nowego ucznia szkoły!

Zapraszamy wszystkich serdecznie do odwiedzenia naszej placówki. Państwa dzieci z pewnością będą się czuły lepiej i bezpieczniej, chodząc do szkoły i przedszkola w pobliżu rodzinnego domu, bo przecież to szkoła jest sercem wsi!

Szkoła Podstawowa w Zaraszowie

Tel. 815660098

e-mail: sp.zaraszow@interia.pl

To szkoła jest sercem wsi!

Podziękowanie

Zarząd Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Wsi Zaraszów i Okolic

Składamy szczerze i serdeczne podziękowania **grupie Radnych Rady Miejskiej w Bychawie – p. S. Gąbce, p. B. Tylusowi, p. A. Pietrzakowi, p. P. Gąbce i p. M. Jackowskiemu**, którzy wspierali działania społeczeństwa wsi Zaraszów i okolic oraz nauczycieli szkoły w zmaganiach o pozostawienie placówki publicznej, samorządowej i zachowanie godnego statusu pedagogów tam pracujących.

Doceniamy Panów odwagę i wytrwałość. Dziękujemy, że nie przesłoniło Wam uczciwości i właściwego rozumienia wyróżnienia, którym społeczeństwo Was obdarzyło. Mamy nadzieję, że szacunek, uznanie i podziw, który wzbudziłaście swoją postawą nie tylko wśród zainteresowanych społeczności, ale również w dużej części społeczeństwa tej gminy, może stanowić formę podziękowania i wdzięczności. Jednocześnie jesteśmy pewni, że w najbliższej przyszłości przełoży się to na wymierne efekty. Przykro nam, że pozostali radni nie wykazali zrozumienia dla naszej sprawy, a radni, którzy są nauczycielami zupełnie zapomnieli o zawodowej solidarności. Serdecznie podziękowania kierujemy

również do Kuratora Oświaty p. Krzysztofa Babisza, Wicekurator Oświaty pani Anny Szczepińskiej oraz st. wizytatora p. Alicji Tynowskiej. Państwa wsparcie miało dla nas ogromne znaczenie zarówno w sensie konkretnej, efektywnej obrony godnego życia nauczycieli, jak również podtrzymywania naszej wiary w praworządność i sensowność walki o pojedynczego człowieka.

W drodze od likwidacji do założenia nowej Szkoły Podstawowej w Zaraszowie spotkaliśmy i poznaliśmy mnóstwo osób, które chętnie pomagały, radziły, wspierały i o dziwo robiły to bezpłatnie, z czystej życzliwości serca, ze zrozumienia sprawy; losu wiejskiego dziecka i nauczyciela uczącego w szkole wiejskiej. I mimo, że sytuacja w której się znaleźliśmy nie jest godna pozazdroszczenia, to zyskaliśmy coś, czego nie da się przełożyć na żadne pieniądze. Poznaliśmy ludzi bardzo otwartych na problemy społeczne. Cieszy nas, że są ludzie, którzy myślą również o tych słabszych, mimo pełnionych zaszczytnych funkcji czy wykonywanych zawodów cieszących się powszechnym szacunkiem w społeczeństwie.

Wypada gwooli prawdy wspomnieć, że również w Urzędzie Miejskim w Bychawie spotykamy się ze wsparciem, zrozumieniem ze strony wielu pracowników. Mamy w pamięci

słowa Pana Burmistrza, zapewniające naszą społeczność o trudnej sytuacji Gminy, ale jednocześnie zapewniające nas o chęci współpracy, wsparcia, pomocy. Wszakże najlepszą inwestycją jest przecież inwestycja w człowieka! Liczymy, że obietnice Pana Burmistrza, jak również Przewodniczącego Rady Miejskiej w Bychawie dotyczące wspierania działań Stowarzyszenia, które „jest potrzebne Gminie” będą miały przełożenie na konkretne działania i wsparcie zarówno finansowe, jak i merytoryczne. Niezaprzeczalnym atutem jest fakt, że nasza niewielka wiejska szkoła w Zaraszowie miała wielokrotnie najwyższe wyniki na sprawdzianie klas VI w gminie Bychawa, znacznie przewyższające średnie wyniki w powiecie i województwie. Sytuacja nasza będzie bardzo trudna. Musimy utrzymać szkołę wyłącznie z subwencji ministerialnej. Skoro każda z pozostałych szkół jest dofinansowana z budżetu Gminy liczymy na równe traktowanie wszystkich. Czego oczywiście całej społeczności Zaraszowa życzymy. Udało nam się ocalić szkołę, jej dorobek, wspomnienia i wysiłek włożony w jej obecny kształt wszystkich, którzy kiedykolwiek byli zaangażowani w jej rozwój.

Bychawscy streetballowcy na Dniach Kraśnika

Jakub Kuna

Co roku w Kraśniku z okazji obchodów Dni Miasta odbywa się Uliczny Turniej Koszykarskich Debli. 26 sierpnia 2012 roku, na X edycji pojawili się także gracze z Bychawy. Reprezentacja Sekcji Koszykówki Uczniowskiego Klubu Sportowego „Jedynka”, pod wodzą trenera Jakuba Kuna, zawiązała na ulicy Kościuszki w ośmioosobowym składzie: Karol Kaźmirowski, Michał Semen (kat. do 13 lat), Arystydes Krukar, Maciej Sulenta (kat. do 17 lat), Piotr Dulbas, Mirosław Marzec oraz Maciej Żukiewicz i Michał Bosakiewicz [subst. za Kunę - skręcona kostka] (kat. pow. 18 lat)

W najmłodszej kategorii wiekowej mecze rozgrywano do 5 zdobytych punktów lub 6 wymuszonych przewinień. Bychawska drużyna UKS1 „Białe Czekoladki” (Kaźmirowski, Semen) gładko zwyciężyła cztery spotkania i, ulegając jedynie miejscowym „Przystojniakom” (podopieczni UKS Biało-Czarni Kraśnik, faworyci grupy wiekowej), zajęła II miejsce w turnieju. Na oklaski zasługuje fenomenalny występ Karola „Kalasa” Kaźmirowskiego – wśród jego rówieśników znalazł się tylko jeden indywidualnie lepszy zawodnik. Serdecznie gratulujemy!

W kategorii wiekowej 14-17 lat UKS-owe „Arystydesy” (Krukar, Sulenta), natrafili na znacznie starszych i roślejszych przeciwników: „Dream Team” oraz „Flip i Flap”. Nasi gimnazjaliści postanowili jednak nie sprzedać tanio skóry i swoje mecze (do zdobytych 11 p.) przegrali przez zbyt wysoką ilość przewinień. Niestety, mimo ambitnej walki, dwie porażki z rzędu oznaczały pożegnanie z turniejem.

W kategorii pow. 18 lat obie bychawskie drużyny napotkały wysoko notowanych rywali: para Dulbas – Marzec (UKS1 „Brejdaki”) zmierzyła się z Kraśnickimi „Bezdomnymi”, dwójka Bosakiewicz – Żukiewicz (UKS1 „Błękitne Lemiesz”) stawiała czoło drużynie „WTK” (faworyt turnieju). Po dosyć chaotycznym meczu „Brejdaki” wyraźnie ulegli „Bezdomnym” (11:3). „Błękitne Lemiesz” mimo kiepskiego początku byli bliscy o krok od sprawienia ogromnej niespodzianki i odprawienia z kwitkiem gigantycznych rywali.

Niestety przy stanie 9:9 sędzia odgwizdał szósty faul naszych i to „WTK” cieszyło się ze zwycięstwa.

W II rundzie bychawskie reprezentacje trafiły na siebie. Bratobójcze starcie naszych reprezentacji przyniosło emocje godne finału. Po morderczym (ponad 20 min) pojedynku pełnym niesamowitych rzutów i gry „kosz za kosz”, przy stanie 10:10 w punktach i 5:5 w faulach, o wyniku spotkania miała zdecydować ostatnia akcja. Agresywne wyjście Dulbiego i ratowanie piłki leżącej za boisko zamieniło się w stratę, Bosa z Żukiem rozegrali przewagę „2 na Mirka” i po skutecznej akcji podkoszowej awansowali dalej.

W następnej rundzie bychawscy trafili na drużynę „Grube Lole”. Trud włożony w pokonanie kolegów wyraźnie odbił się na zapasie energii „Błękitnych Lemiesz”, przy wyrównanym meczu ponownie we znaki dał się problem z faulami i po sześciu przewinięciach nasza reprezentacja mogła pakować się do domu.

W imieniu Sekcji Koszykówki UKS „Jedynka” w Bychawie pragnę pogratulować wszystkim zawodnikom biorącym udział w turnieju w barwach Bychawy – słowa uznania dla serc zostawionych na boisku. Serdeczne podziękowania dla Anny Borek (transport, zdjęcia), Aleksandra Krukara (transport), Piotra Marca (transport) oraz koleżanek i kolegów, którzy przyjechali kibicować naszym zawodnikom.

Koszykówka - treningi

Sekcja Koszykówki UKS „Jedynka” w Bychawie zaprasza chłopców w wieku 12-16 lat do udziału w zajęciach treningowych. Treningi będą odbywały się w każdy czwartek w godz. 17.00-18.30 w hali sportowej Gimnazjum nr 1 im. obrońców Ojczyzny w Bychawie. Więcej informacji na naszym profilu facebook i na stronie www.uks1.bychawa.pl

Pomysł na drogowskaz

mg

W taki oto sposób można oznaczyć wjazd na swoją posesję. Prosty w formie (choć nie w transporcie, bo gładki waży kilkadziesiąt kilogramów), ale jakże sympatyczny drogowskaz znajduje się w Kolonii Olszowiec i pokazuje dojazd do gospodarstwa Państwa Nowaków tj. na Kamienną Górę. Tu znajduje się również ujęcie wody BPK. Las na Górze Kamiennej słynie nie z grzybów, ale z morza kwiatów na wiosnę – zawiłców, fiołków, konwalii...

Kamienna Góra jest najwyższym wzniesieniem w gminie Bychawa – jej wysokość wynosi 295,1 m n.p.m. Polecam to miejsce jako cel wycieczki rowerowej. Jest kilka możliwych dróg do wyboru o różnym stopniu trudności, najłatwiej przez Kolonię Olszowiec lub Kolonię Osowa. Do zdobycia góra jest dość trudna przez Górę Piotrkowską (288 m n.p.m.) i polnymi drogami od strony Osowy. Za to trasa ta oferuje przepiękne rolnicze widoki. Góra Kamienna zapewnia przepyszny widok na okolice: Boży Dar jak na dłoni, a niżej, w dole - same wspomnienia...

Polecam serdecznie!

„Henryczki” w Bułgarii

Monika Kot

W dniach 30.07-6.08.2012 r. Młodzieżowa Orkiestra Dęta „Henryczki” uczestniczyła w międzynarodowej imprezie kulturalnej Balkan Folk Festival 2012 w Kiten koło Primorska w Bułgarii

Ta interesująca ze wszech miar uroczystość zgromadziła różne zespoły artystyczne z Bułgarii, Serbii, Węgier, Ukrainy i Polski.

Orkiestra dwukrotnie przewodniczyła paradzie wszystkich zespołów ulicami Kiten i Primorska wzbudzając wśród międzynarodowej publiczności podziw i uznanie. Wykonała ponadto cztery koncerty (kilkakrotnie bisując) na dwóch scenach festiwalowych.

Na wyróżnienie zasługuje piękna promocja Lubelszczyzny: Urzędu Marszałkowskiego, Starostwa Powiatowego i Bychawy poprzez zamieszczone w trakcie koncertu banery i rozprowadzenie różnych materiałów promocyjnych.

Plaża Morza Czarnego (hotel znajdował się 150 m od plaży), cudowna pogoda, kąpiele w wzburzonej falami morza pozwoliły znieść trudny surowych warunków mieszkalnych i niekoniernie smacznego regionalnego pożywienia. Pozostały zaś miłe wspomnienia i niezapomniane wrażenia.

Wyrażam ogromną wdzięczność wojewódzkim i powiatowym władzom samorządowym: Urzędowi Marszałkowskiemu i Starostwu Powiatowemu w Lublinie za

finansowe wsparcie możliwości uczestniczenia w festiwalu jak też szczególne podziękowanie panu dyrektorowi SP ZOZ Piotrowi Wojtasiowi za opiekę medyczną.

Jestem dumny, że kolejny zagraniczny wyjazd pozwolił zaświadczyć o dobrej pracy z młodzieżą i promować naszą małą Ojczyznę.

zaproszenie

Festyn rodzinny w „Kwiatku”

30 września w godz. 12:30 - 22:00 w amfiteatrze Zespołu Szkół im. ks. A. Kwiatkowskiego w Bychawie odbędzie się VIII Festyn Rodzinny połączony z biesiadą amatorskiej twórczości artystycznej.

W programie jak zawsze liczne atrakcje: zawody sportowe, ogródek dla dzieci. Organizatorzy: Dyrektor Zespołu Szkół im. ks. A. Kwiatkowskiego, Starosta Lubelski i Burmistrz Bychawy

Sukces Maluszków w Nałęczowie

Ewa Eliasz

W ostatni weekend czerwca 23-24 czerwca odbył się w Nałęczowie VI Nałęczowski Festiwal Tańca „Euro Dance 2012”. Wzięły w nim udział 164 zespoły taneczne z całej Polski. Wśród nich znalazł się „Kogel-Mogel” Maluszki, jedna z dwóch grup reprezentujących Bychawskie Centrum Kultury. Dzieci pracowały nad występem od wielu miesięcy pod okiem pani Gabrieli Łupiny. Maluszki zaprezentowały w Nałęczowie taniec pt. *Na zielonej łące* do muzyki Vivaldiego *Cztery pory roku „Wiosna”*, który to występ bychawianie mogli oglądać na tegorocznym festynie *W krainie pierogów* i Gali Orkiestr Dętych 2012.

Występ wzbudził ogromne zainteresowanie publiczności, która nagrodziła dzieci gromkimi brawami. Jak okazało się następnego dnia jury festiwalu doceniło pracę dzieci i instruktora nagradzając występ wyróżnieniem w kategorii *współczesne formy taneczne do lat 13*. Gratulujemy!

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚĆ

Projekt „Pomagamy sobie” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Z życia projektu systemowego „Pomagamy Sobie”

mgr Marta Nakielska, starszy specjalista pracy socjalnej

Mimo, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Bychawie projekt realizuje od 1 stycznia 2012 r., dopiero w sierpniu udało się rozstrzygnąć przetarg na część zaplanowanych do realizacji usług szkoleniowych, doradztwa i terapii dla klientów projektu i pierwsze zajęcia (z doradztwa zawodowego) rozpoczęły się 27 sierpnia. Kolejne szkolenia/kursy/terapia będą zrealizowane do 21 grudnia 2012 r. Nie znaczy to, że w ramach projektu nic się nie działo. Przez cały ten czas Ośrodek zatrudniał pracowników społecznych na 2,5 etatu (finansowanych ze środków Unii Europejskiej), realizowane także były (od marca) prace społecznie użyteczne zakupiono szafy metalowe na dokumenty oraz materiały biurowe niezbędne do realizacji projektu. Realizowano też zadanie pn. „Zasiłki i pomoc w naturze”

W ramach projektu realizowany jest również Program Aktywności Lokalnej pod nazwą „Chcę i potrafię”, w którym przewidziano dwie grupy „Palowiczów”. Dla jednej z nich, liczącej 6 osób (wraz z otoczeniem osób 15), w dniu 25 sierpnia zorganizowano wyjazd integracyjny do Bałtowa. Dzięki wspólnemu spędzeniu całego dnia, grupa ta, borykająca się z podobnymi problemami mogła wymienić między sobą dotychczasowe doświadczenia, a także zintegrować się. Dzieci z tych rodzin korzystały chętnie z atrakcji dostępnych w Bałtowskim Parku Rozrywki, z zainteresowaniem słuchały przewodnika, który opowiadał o dinozaurach, jak również zachwyciły się zwierzętami, które żyją obecnie w tamtejszym „Zwierzyńcu”. Bez wsparcia ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej w Bychawie taki wyjazd byłby niemożliwy dla tej grupy ze względu na koszty oraz

całą organizację wyjazdu. Podczas powrotu z wycieczki (w której również brałam udział) słyszałam same pozytywne opinie, czy wręcz słowa zachwytu ze strony jej uczestników. Potwierdzają one tylko fakt, że pomysły były trafione, co bardzo cieszy pracowników projektu.

Prosimy śledzić nasze poczynania w „Głosie”, jak również na naszej stronie internetowej www.opsbychawa.pl. Zapraszam!

Zmiany w pomocy społecznej

mgr Teresa Szopa, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Bychawie

Zasiłki rodzinne

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bychawie informuje, że zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę do ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (DzU poz. 959) od 1 listopada 2012 roku zmienia się wysokość kryterium uprawniającego do pobierania zasiłku rodzinnego oraz dodatków zasiłku rodzinnego oraz wysokość zasiłku rodzinnego.

Nowe kryteria od dnia 1 listopada 2012 r. do dnia 31 sierpnia 2014 r.:

- 539,00 zł na osobę w rodzinie miesięcznie,
- 23,00 zł na osobę w rodzinie, w której jest niepełnosprawne dziecko.
- Nowe kryteria od dnia 1 listopada 2014 r.:
- 574,00 zł na osobę w rodzinie miesięcznie,
- 664,00 zł na osobę w rodzinie, w której jest niepełnosprawne dziecko.
- Nowe zasiłki rodzinne:
- 77,00 zł na dziecko do ukończenia 5 roku życia,
- 106,00 zł na dziecko powyżej 5 do ukończenia 18 roku życia,

- 115,00 zł na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.
- Kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka oraz świadczeń pielęgnacyjnych nie uległy zmianie.

Zmiany w świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnym

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bychawie informuje, że od 1 stycznia 2012 roku zmienił się sposób wyliczania kryterium dochodowego uprawniającego do pobierania zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego i do pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego – Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentacji (DzU Nr 205 z 2011 r. poz. 1212).

W związku z tym ubiegając się o zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego jak i o świadczenia z funduszu alimentacyjnego należy dostarczyć zaświadczenie z Urzędu Skarbowego o osiągniętych dochodach lub złożyć oświadczenie (pod rygorem odpowiedzialności karnej) oraz **dodatkowo należy dostarczyć zaświadczenie z ZUS lub od pracodawcy, ewentualnie złożyć oświadczenie o składce zdrowotnej w wysokości 9 %.**

Wzory oświadczeń dostępne są w Dziale Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego - na parterze budynku

przy ul. M. J. Piłsudskiego 22 (dawna siedziba redakcji „Głosu Ziemi Bychawskiej”).

W nowym okresie zasiłkowym 2012/2013 kryterium dochodowe wylicza się na podstawie dochodów i składki zdrowotnej za 2011 rok. Wnioski o świadczenia rodzinne są przyjmowane od 1 września 2012 r.

Zmiany w kryteriach dochodowych oraz kwotach świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej

Na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. (Dz. U. poz. 823) w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej z dniem 1 października 2012 r. zostają ustalone następujące kryteria:

1. kryteria dochodowe:
- dla osoby samotnie gospodarującej - w wysokości 542 zł,
- dla osoby w rodzinie - w wysokości 456 zł
2. kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej:
- maksymalną kwotę zasiłku stałego - w wysokości 529 zł,
- kwotę dochodu z 1 ha przeliczeniowego - w wysokości 250 zł.

Dodatkowe informacje można uzyskać w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bychawie oraz pod nr telefonu: (81) 56 60 127 w. 3 (sprawie świadczeń z pomocy społecznej) oraz (81) 56 60 127 w. 4 (w sprawie świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego).

USC informuje

w okresie od 14.07.2012 r. do 12.09.2012 r.

zarejestrowano:

Акты małżeństw

1. Bartoszek Mariusz i Ziętek Małgorzata
2. Rożenek Mariusz i Gąsior Sylwia
3. Kamiński Piotr i Kostrzewska Ewelina
4. Milanowski Krzysztof i Stec Paulina
5. Ojer Roman i Gęsiewska Anna
6. Grunwald Marek i Jakubowska Dorota
7. Jabłoński Piotr i Surma Ilona
8. Graboś Paweł i Tracz Matylda
9. Piędzia Mariusz i Sprawka Magdalena
10. Broda Łukasz i Wize Izabela
11. Dziwisz Paweł i Niezgoda Agnieszka
12. Kaliniak Jacek i Hejno Joanna
13. Szwałkowski Sylwester i Kurek Kamila
14. Stasiński Piotr i Michalak Dorota

Акты zgonów

1. Krasoń Janina	Dragany	lat 78
2. Koziej Zofia	Rozkopaczew	lat 85
3. Gadzała Aleksander	Pawłów	lat 74
4. Skórka Henryka	Bychawa	lat 75
5. Teter Stefania	Kielcewice Dolne	lat 85
6. Baran Janina	Stara Wieś Pierwsza	lat 71
7. Mazurek Stanisław	Biskupie	lat 77
8. Mądra Klara	Krasnystaw	lat 87
9. Wójcik Aleksander	Kielcewice Górne	lat 88
10. Szewczyk Zbyszczek	Olszowiec-Kolonia	lat 60
11. Staniak Janina	Polanówka	lat 84
12. Ziemiak Janina	Kępa	lat 79
13. Kowalska Genowefa	Gałęzów-Kolonia Pierwsza	lat 83
14. Woźniak Wanda	Dębina	lat 80
15. Wójcik Andrzej	Osmolice Drugie	lat 57
16. Jakubowska Helena	Bychawa	lat 82
17. Furgał Czesława	Krzyszczonów Trzeci	lat 67
18. Melgiesz Anna	Żuków Pierwszy	lat 76
19. Milanowski Aleksander	Stara Wieś Pierwsza	lat 89
20. Gładysz Marianna	Lublin	lat 81
21. Małysz Krzysztof	Lublin	lat 58
22. Jodłowski Czesław	Tarnawka Pierwsza	lat 84
23. Juszcza Czesław	Chmiel Drugi	lat 86
24. Siwek Marian	Urszulim	lat 81
25. Jakubuszek Leokadia	Lewandowszczyzna	lat 85
26. Michalak Józef	Łosień	lat 87
27. Sliwa Marian	Wola Duża	lat 64
28. Kuśmierz Stefania	Łosień	lat 80
29. Małec Genowefa	Chmiel Kolonia	lat 93
30. Jezierska Stanisława	Bychawa	lat 93
31. Tylus Marianna	Lublin	lat 91
32. Pizoń Jan	Borkowizna	lat 86
33. Nowosad Bronisława	Woźuczyn	lat 89
34. Frączek Tadeusz	Wincentówek	lat 85
35. Dziadosz Czesław	Bystrzyca Nowa	lat 72

Opracowała Regina Skoczylas – Kierownik USC w Bychawie

Wyrazy głębokiego
współczucia
dla Pana

**Pawła
Pikuli**

Starosty Lubelskiego
z powodu śmierci
BRATA

składają

**Burmistrz,
kierownictwo
i pracownicy
Urzędu Miejskiego
w Bychawie**

Wyrazy głębokiego
współczucia
Pani

**Magdalenie
Lipiec**

Redaktor Radia Lublin
z powodu śmierci
BABCİ
Śp. Józefy Furmagi
składa

**Zarząd
Bychawskiego
Towarzystwa
Regionalnego**

Podziękowanie
dla Bartka Gąsaka,
Łukasza Tudrujka
i Adama Kicińskiego,
uczniów znalazców
dokumentów i portfe-
la.

M.M.

*Jakie
papierosy palimy*

*Polak nie uszczupla kiesy
Najchętniej pali cudzesy
Každy Czech też to wie
Pali czeskie – ne-swoje
Francuz powie żetę, kocham je
Pali francuskie żebrane (...)
Japończyka nie wiele znam
Powie kup sam, pal sam
Zdrowo myślący tak powie
Nie pal! Szanuj zdrowie!*

Stanisław Wierchowski

skrót pochodzi od redakcji

Konsultacje

społeczne na temat **gazu** w Bychawie

23 września w niedzielę odbędą się konsultacje z zespołem specjalistów dotyczące projektowanej sieci gazowej na terenie miasta. Konsultacje odbędą się w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego Bychawy w godz. 8-13. Serdecznie zapraszamy!

Więcej informacji: UM w Bychawie

Terminarz Juniorów BLKS „Granit”

Informujemy że zgodnie z terminarzem LZPN Lublin, mecze piłki nożnej II Ligi Wojewódzkiej Juniorów Młodszych, rundy jesiennej sezonu 2012/2013 rozegrane zostaną na naszym stadionie w Bychawie przy ul. Sportowej 8 w niżej podanych terminach:

1. „Granit” Bychawa – UKS Jedynka 15.09.2012 (sobota) godzina 11.00
2. „Granit” Bychawa – KS Lublin-Wieniawa 30.09.2012 (niedziela) godzina 11.00
3. „Granit” Bychawa – CHKS Chełmianka 13.10.2012 (sobota) godzina 13.00
4. „Granit” Bychawa – MLKS Włodawianka 27.10.2012 (sobota) godzina 13.00
5. „Granit” Bychawa – OSiR Biłgoraj 11.11.2012 (niedziela) godzina 11.00

Trener Sławomir Różycki

OGŁOSZENIA drobne

Treść ogłoszenia można wrzucić do skrzynki znajdującej się w Punkcie Obsługi Interesanta w Urzędzie Miejskim w Bychawie. Można również wysłać:

reklama@bychawa.pl

Kolektory słoneczne, instalacje solarne - dotacja 45%, CO, CWU. Kontakt: Tel. 663390103 e-poczta biuro@termes.plwww.termes.pl

Audyty energetyczny - świadectwa dla budynków nowych i rozbudowywanych - tel 791740076

Sprzedam Mieszkanie własnościowe o powierzchni 59 m2 (3 pokoje, kuchnia, łazienka), drugie Piętro. Możliwość zakupu z garażem murem, tel. 500 420 551.

Sprzedam działki budowlane 10a w Bychawie za stacją PKN Orlen. Tel. 600 809 357

Naprawa telewizorów w Bychawie naprzeciwko dworca PKS środa 8-16, czwartek 8-16. Tel. 602-642-166

Sprzedam VW Polo, 1998, 1.0 KAT, st. b. dobry, ABS, 2 poduszki, grafit metalik, Tel. 504 622 756

Sprzedam podręczniki do III klasy Gimnazjum nr 1, wybrane modele, tel. 602 746 580

Wyniki konkursu „Co było, a nie jest”

Jako pierwsi przysłali poprawne odpowiedzi: **Michał Mączka** z Bychawy, **Michał Kryska** z Bychawy, **Beata Mączka** z Woli Gałęzowskiej. Zapraszamy do redakcji po odbiór upominków promocyjnych z herbem Bychawy. Gratulujemy!

Rozwiązania:

1 skup żywca – buchta	9 pijalnia piwa „Kukufka”
2 CPN	10 młyn
3 budka z zapiekankami	11 „1001 drobiazgów” P. Makulów
4 konsum, sklep „policyjny”, kawiarenka internetowa	12 księgarnia
5 sklep z ubraniami dla dzieci, salon gier	13 produkcja wafli, delikatesy, smażalnia ryb
6 sklep spożywczy tzw. mleczny, mleczarski, telekomunikacja	14 bar „Bartek, bar „Grotą”
7 sklep odzieżowy P. Makarewiczów	15 rzeźnia
8 ciapiarnia	16 GS na podzamczu, rozlewnia wód, dyskoteka „Arizona”

Sprzedaż

Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Bychawie ogłasza przetarg ofertowy:

na sprzedaż nieruchomości wraz z działką po byłych punktach sklepu mleka – położonych w atrakcyjnym miejscu przy głównych trasach dojazdowych do Lublina:

Bystrzka Nowa, budynek o powierzchni 68 m², nr działki 393 pow. 700 m² cena wyw. 35 000 zł
Kielcewice Maryjskie, budynek o powierzchni 68 m², nr działki 138/2 pow. 900 m² cena wyw. 40 000 zł

Przetarg odbędzie się w dniu 1 października 2012

r. o godz. 10.00 w świetlicy OSM Bychawa. Wadium w wysokości 10 % ceny wywoławczej należy wpłacić w przeddzień przetargu na konto: RBS Bychawa 19 8685 0001 0001 2090 2000 0010 z dopiskiem *przetarg* lub w kasie Spółdzielni do godz. 9.00 w dniu przetargu.

Wadium przepada, jeżeli oferent nie zaoferuje co najmniej ceny wywoławczej lub oferent, który wycytał najniższą cenę uchylił się od zawarcia umowy w terminie wyznaczonym przez Spółdzielnię. Spółdzielnia zastrzega sobie prawo do swobodnego wyboru oferenta oraz odstąpienia od przetargu bez podania przyczyny.

Oferety przyjmowane będą w godz. 7.00 do 15.00 w biurze Spółdzielni. Tel. kontaktowy 81 56 23 127 lub komórkowy 508 000 581.

OGŁOSZENIE BURMISTRZA BYCHAWY

Działając na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.) informuję, iż na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Miejskiego w Bychawie przy ulicy Partyzantów 1 został wywieszony na okres 21 dni wykaz nieruchomości położonej w Bychawie przy ulicy Koźmiana przeznaczonej do wydzierżawienia.

OGŁOSZENIE BURMISTRZA BYCHAWY

Działając na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651) informuję, iż na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Miejskiego w Bychawie przy ulicy Partyzantów 1 został wywieszony na okres 21 dni wykaz nieruchomości położonej w Bychawie przy ulicy Sportowej przeznaczonej do oddania w najem.

W dniu 1 stycznia 2012 roku weszła w życie znowelizowana ustawa z dnia 13 września 1996 r.* o utrzymaniu czystości porządku w gminach, która w znaczny sposób zmienia dotychczasowy sposób gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie. Zgodnie z nowymi przepisami do zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zobowiązane są gminy. Zgodnie z zapisami ustawy, od 1 lipca 2013 r. gminy będą musiały pobierać nowy podatek tzw. podatek śmieciowy, który zastąpi obecnie obowiązujące umowy na odbiór odpadów komunalnych.

Zmiany w przepisach: będzie „podatek śmieciowy” zamiast umów na odbiór śmieci

Nowe przepisy śmieciowe (DzU z 2005 roku Nr 236, poz. 2008 z późn. zm.) nakładają na nas wszystkich, zarówno i na mieszkańców, jak i gminę, nowe obowiązki. Zasadniczym zmianom, poprzez stopniowe wprowadzanie nowego systemu, ulegnie sposób odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, jak również finansowania kosztów transportu odpadów, ich zagospodarowania i administracji systemem. Mieszkańcy nie będą samodzielnie podpisywać umów z przedsiębiorcami na odbiór odpadów, zadanie to zostało powierzone gminie, która w drodze przetargu wybierze firmę odbierającą odpady i odpowiadającą za oddanie ich do instalacji odzysku bądź unieszkodliwiania.

Nowy system obejmie wszystkich mieszkańców, dzięki czemu przyjęcie takich rozwiązań przyczyni się do zwiększenia odbioru odpadów trafiających do instalacji odzysku, jak również zmniejszenia powstawania dzikich składowisk odpadów w miejscach niedozwolonych. Dzięki rozgraniczeniu ponoszonych opłat przez mieszkańców na dużo niższe za odpady segregowane, opłacać będzie się ich selekcja. Każdy mieszkaniec będzie miał taką możliwość dzięki kompleksowemu systemowi selektywnej zbiórki oraz organizacji nowych miejsc zbiórki odpadów. Zgodnie z zapisami ustawy od 1 lipca 2013 r. gminy będą musiały pobierać nowy podatek tzw. „podatek śmieciowy”,

który zastąpi obecnie obowiązujące umowy na odbiór odpadów komunalnych. Po ustaleniu przez gminę stawki opłaty, rada gminy będzie ustalała wzór deklaracji, jaką właściciele nieruchomości będą mieli obowiązek wypełnić oraz złożyć do Urzędu Miejskiego w Bychawie. Właściciel nieruchomości będzie zobowiązany do złożenia deklaracji o wysokości miesięcznej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi po raz pierwszy w terminie 14 dni od ogłoszenia uchwały o wprowadzeniu opłaty oraz później w terminie 14 dni od zamieszkania pierwszej osoby na terenie nieruchomości lub od zmiany zadeklarowanej ilości osób. Wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami określi rada gminy w drodze uchwały. Wzór deklaracji obejmował będzie także objaśnienia dotyczące sposobu jej wypełnienia oraz pouczenie, że deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego. Uchwała zawierać będzie także informacje o terminach i miejscu składania deklaracji

W deklaracji znajdują się informacje potrzebne do wycieszenia opłaty, którą właściciel nieruchomości będzie zobowiązany uiścić na rzecz gminy. Kwota opłaty ustalony przez gminę w odrębnej uchwale. Niezłożenie deklaracji lub niedokonanie wpłaty w terminie określonym przez gminę (radę gminy) skutkuje naliczeniem odsetek liczonych jak

dla zaległości podatkowych. Z pobranych od mieszkańców gminy opłat za odpady komunalne gmina będzie pokrywała koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi takie jak:

- 1) odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych,
- 2) tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- 3) obsługi administracyjnej tego systemu (zarządzanie).

Do momentu wdrożenia w życie nowego systemu gospodarki odpadami tj. do dnia 1 lipca 2013 r. mieszkańcy mają obowiązek pozbywania się odpadów komunalnych ze swoich nieruchomości na dotychczasowych zasadach, czyli na podstawie umowy z przedsiębiorcą, posiadającym odpowiednie zezwolenie Burmistrza Bychawy lub przedsiębiorcą wpisanym do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

O wszystkich podejmowanych działaniach będą Państwo informowani na bieżąco. Informację na temat nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, z dnia 1 lipca 2011 r. znajduje Państwo na stronie Ministerstwa Środowiska www.mos.gov.pl/komunalne

*Dziennik Ustaw z 2005 roku Nr 236, poz. 2008 z późn. zm.

Bychawskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. ul. M. Rataja 6 w Bychawie prowadzi wynajem koparko - ładowarki JCB 3CX, 2006 r., **łyżki: 30 cm, 40 cm (fundamentowa), 70 cm.** Atrakcyjna cena za mth. Tel. 81 566 02 27 wew. 37, kom. 669 666 690.

Konkurs Piękne Miasto i Gmina lato 2012

Najpiękniejszy ogród

Maria i Antoni Wąsikowie
miejscowość Wola Gałęzowska

Helena i Romuald Chromczakowie
miejscowość Marysin

Zofia i Antoni Sprawkowie
miejscowość Wola Gałęzowska

MONIKA GLAZIK

Najpiękniejsze sołectwa

Olszowiec Kolonia

Wola Gałęzowska

